Έντσο Τραβέρσο: «Η νέα ιστορία της επανάστασης προσφέρει ελπίδα για το ταραγμένο παρόν μας»

Μετάφραση: Νίκος Κατσιαούνης

Τον Οκτώβριο του 2021 κυκλοφόρησε το καινούργιο βιβλίο του Έντσο Τραβέρσο με τίτλο Revolution: An Intellectual History. Με αφορμή την έκδοση, ο συγγραφέας έδωσε μια ενδιαφέρουσα συνέντευξη στην Κέιτ Μπλάκγουντ που δημοσιεύτηκε στο Cornell Chronice τον Μάρτιο του 2022.

Κέιτ Μπλάκγουντ: Τι σας ενέπνευσε γι' αυτή την έρευνα;

Έντσο Τραβέρσο: Το βιβλίο αυτό επεκτείνει και εμβαθύνει τον ιστορικό προβληματισμό της *Αριστερής μελαγχολίας* – του προηγούμενου βιβλίου μου (2016). Αφού ερεύνησα την ιστορία της σύγχρονης βίας –ολοκληρωτικοί πόλεμοι, φασισμός, ολοκληρωτισμός, γενοκτονίες και πνευματική εξορία– για μερικές δεκαετίες, συνειδητοποίησα ότι πρόκειται για ένα ελλιπές, ακρωτηριασμένο τοπίο, καθώς μια γόνιμη ερμηνευτική του 19ου και του 20ού αιώνα θα έπρεπε να περιλαμβάνει και τους χειραφετητικούς αγώνες και τις επαναστάσεις τους.

Οι επαναστάσεις απέτυχαν σχεδόν παντού, και πολύ συχνά το ναυάγιό τους μετατοπίστηκε στη σκοτεινή πλευρά της ιστορίας: έγιναν μέρος του δεσποτισμού, της τυραννίας και της αυταρχικής εξουσίας. Παρ' όλα αυτά, οι δυνατότητές τους δεν ήταν καθόλου αμελητέες και η κληρονομιά τους παραμένει σημαντική.

Η ιστορία της Σοβιετικής Ένωσης χαρακτηρίστηκε από ανελευθερία, δικτατορία και βία, και έχουμε συνηθίσει να ταυτίζουμε ολόκληρη την πορεία της με τον ολοκληρωτισμό και τα γκουλάγκ. Όμως η διαλεκτική της ιστορίας είναι σύνθετη: Η

έλευση της δημοκρατίας, η καθολική ψηφοφορία, τα δικαιώματα των γυναικών και η αποαποικιοποίηση, για να αναφέρουμε μόνο μερικά θεμελιώδη χαρακτηριστικά της νεωτερικότητας, είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με την ιστορία των επαναστάσεων – από τη γαλλική και την αϊτινή επανάσταση μέχρι τη ρωσική και την κινεζική.

ΚΜ: θα μπορούσατε να δώσετε έναν σύντομο ορισμό της επανάστασης;

ΕΤ: Με νομικούς και πολιτικούς όρους, επανάσταση σημαίνει βίαιη διάρρηξη της καθεστηκυίας τάξης, που μερικές φορές συμπεριλαμβάνει και τη μετατροπή των οικονομικών και κοινωνικών δομών μιας χώρας. Όμως οι επαναστάσεις είναι κοινωνικοί και πολιτικοί σεισμοί που δυναμώνουν από τα κάτω, μεταμορφώνουν τα κυριαρχούμενα και υποτελή στρώματα της κοινωνίας, –αυτά που συνήθως ορίζονται ως «ο λαός»– σε ιστορικά υποκείμενα.

Κατά τη διάρκεια μιας επανάστασης, η ζωή αποκτά μια νέα, απροσδόκητη και εντυπωσιακή ένταση. Ξαφνικά, οι άνθρωποι συνειδητοποιούν τη δύναμή τους και αισθάνονται ικανοί να αλλάξουν τον κόσμο. Πολλοί μάρτυρες απεικόνιζαν τις επαναστάσεις με μια αίσθηση ελαφρότητας, όπως οι χαρακτήρες των πινάκων του Σαγκάλ, οι οποίοι, υπερνικώντας τον νόμο της βαρύτητας, αρέσκονται στο να πετούν πάνω από χωριά και λόφους.

ΚΜ: Το βιβλίο περιγράφει μόνο τις πολιτικές επαναστάσεις ή το πεδίο εφαρμογής είναι ευρύτερο;

ΕΤ: Ο υπότιτλος του βιβλίου μου λέει «μια διανοητική ιστορία». Οι επαναστάσεις είναι κάτι πολύ περισσότερο από πολιτικές αλλαγές – μερικές φορές περιλαμβάνουν ανθρωπολογικές αλλαγές. Μετασχηματίζουν σε βάθος τους τρόπους ζωής και σκέψης, τους τρόπους αντίληψης και αναπαράστασης της κοινωνίας. Ξεπερνούν κατά πολύ τις πολιτικές αλλαγές από τη στιγμή που επηρεάζουν βαθιά τις κοινωνικές σχέσεις και τον πολιτισμό και διαταράσσουν τις σφαίρες της αισθητικής και της λογοτεχνίας.

Στο βιβλίο μου δίνω προσοχή τόσο στις ιδέες όσο και στις εικόνες, διερευνώντας τις συνδέσεις τους. Έτσι, εξετάζω τις επαναστάσεις σαν «διαλεκτικές εικόνες» που συμπυκνώνουν θεωρίες, ιδεολογίες, ουτοπικά σχέδια και συλλογικά συναισθήματα. Γνωρίζουμε μια πολύ μεγάλη εικονογραφία που ασχολείται με επαναστατικά σύμβολα, όπως σημαίες και οδοφράγματα, αλλά νομίζω ότι δεν πρέπει να παραμελήσουμε τις αλληγορίες. Οι εικόνες των επαναστάσεων ως «ατμομηχανές της ιστορίας» ή η «έφοδος στους ουρανούς», για να δώσουμε δύο παραδείγματα, είναι αλληγορίες και μεταφορές που αποκαλύπτουν μια φιλοσοφία της ιστορίας και μια γενική εικόνα για τα ανθρώπινα όντα.

Οι επαναστάσεις είναι εργοστάσια ουτοπιών. Η Γαλλική Επανάσταση στόχευε στην «αναγέννηση» της ανθρωπότητας και ολόκληρος ο 19ος αιώνας καταλαμβάνεται από ουτοπικά σχέδια οικοδόμησης μιας ιδανικής κοινωνικής τάξης: Αυτό εκτείνεται από τις πιο γενναιόδωρες φαντασιώσεις της απόλυτης ελευθερίας και της τέλειας αρμονίας μεταξύ ανθρώπου και φύσης (Φουριέ) έως τις πιο τρομακτικές απόψεις ενός ορθολογικοποιημένου πειθαρχικού συστήματος (Ετιέν Καμπέ). Η Γαλλική Επανάσταση τροφοδότησε την ιδέα της προόδου καθ’ όλο τον 19ο αιώνα και η Επανάσταση της Αϊτής ανήγγειλε μια νέα εποχή αυτοχειραφέτησης των σκλάβων και των αποικιοκρατούμενων λαών. Με τη Ρωσική Επανάσταση, οι ουτοπίες έγιναν και «αναγκαίες και δυνατές», διαχέοντας την αίσθηση ότι η αλλαγή του κόσμου είχε γίνει το καθήκον της εποχής. Στη Ρωσία, κατά τη δεκαετία του 1920, τα όνειρα για πλήρη ελευθερία, παγκόσμια αδελφοσύνη και ισότητα συγχωνεύτηκαν με τρελές ιδέες για «αθανασία», επικίνδυνα σχέδια για τη δημιουργία του «Νέου Ανθρώπου» και την αναδιαμόρφωση του πλανήτη μέσω της επιστήμης και της τεχνολογίας. Αυτό το παράξενο και συναρπαστικό μπέρδεμα δεν ζητά ούτε να εξιδανικευτεί ούτε να στιγματιστεί – απαιτεί να κατανοηθεί με κριτικό τρόπο.

KM: Υπάρχουν μια αλληλουχία αιτιάσεων μεταξύ των επαναστάσεων που παρουσιάζετε και αναλύετε σε αυτό το βιβλίο; Με ποιον

τρόπο οι υποκινητές των επαναστάσεων επικαλούνται το παρελθόν;

ΕΤ: Ένας από τους σκοπούς του βιβλίου μου είναι να δείξω ότι οι επαναστάσεις δεν μπορούν να εξηγηθούν μέσω κάποιας ντετερμινιστικής αιτιότητας. Φυσικά, όπως όλα τα ιστορικά γεγονότα, έχουν πολλές προϋποθέσεις, μια πολλαπλότητα «αιτιών» που γίνονται σαφείς όταν η επαναστατική διαδικασία εξαντληθεί και ολοκληρωθεί. Αυτό είναι το καθήκον των ιστορικών, αλλά θα πρέπει να γνωρίζουν ότι η ανίχνευση των αιτιών συνεπάγεται το να φωτίσουν ένα πολύπλοκο και ποικιλόμορφο τοπίο κι όχι να το ερμηνεύσουν. Οι επαναστάσεις υπερβαίνουν τις προϋποθέσεις τους και επινοούν το μέλλον – είναι απρόβλεπτες, συνήθως απροσδόκητες, και δεν γνωρίζουν εκ των προτέρων την έκβασή τους. Η ιδέα ότι η δυναμική και η κατάληξή τους θα αντικατοπτριζόταν στα «αίτιά» τους είναι μια αφελής και απλοϊκή ιστορική τελεολογία.

ΚΜ: Ποια ελπίδα μπορεί να προσφέρει το βιβλίο σε αυτό που ο εκδότης περιγράφει ως «το ταραγμένο παρόν μας»;

ΕΤ: Το αντικείμενό μου είναι η διανοητική ιστορία και το βιβλίο μου δεν υποκρίνεται ότι παρέχει συνταγές για το μέλλον. Δεν είναι αυτό το καθήκον μου. Ως πολίτης και αφοσιωμένος ιστορικός, ωστόσο, δεν μπορώ να αδιαφορήσω για το «ταραγμένο παρόν μας» και το βιβλίο μου –αυτό ισχύει για όλα τα ιστορικά βιβλία– συμμετέχει στην προσπάθεια να κατανοήσουμε όχι μόνο το παρελθόν αλλά και τον κόσμο στον οποίο ζούμε.

Θα ήθελα να επαναφέρω την επανάσταση ως βασική κατηγορία της ιστορικής ερμηνείας, η οποία συνεπάγεται μια ορισμένη προσέγγιση του παρόντος. Η επανάσταση δεν ανήκει αποκλειστικά στο παρελθόν – ο 21ος αιώνας έχει ήδη βιώσει επαναστάσεις, ιδίως στις αραβικές χώρες, και κινήματα που απαιτούν παγκόσμιες αλλαγές εμφανίζονται σχεδόν σε όλες τις ηπείρους. Οι επαναστάσεις απέτυχαν ή ηττήθηκαν, και οι ιστορικοί πρέπει να διερευνήσουν τους λόγους των τραγικών καταλήξεών τους, αλλά οι ιστορικοί πρέπει επίσης να διερευνήσουν τις δυνατότητές τους, τα σταυροδρόμια τους, τις δραματικές διαμάχες τους και

τα διλήμματα που δίχασαν τους φορείς τους. Οι επαναστάσεις διατρέχουν τις κρυφές πλευρές της συλλογικής μνήμης, πίσω από τη πρόσοψη των κυρίαρχων αναπαραστάσεων: δεν θα έπρεπε οι μελετητές να διερευνήσουν το ιστορικό ασυνείδητο της εποχής τους;

Ο Τρότσκι, οι Μαχνοβίτες & μία ιστορία | «Οι δρόμοι του Νέστορ Μαχνό» – Αποσπάσματα

*Παρακάτω επιλέγουμε και δημοσιεύουμε κάποια χαρακτηριστικά αποσπάσματα από τον **1ο** και εξαντλημένο τόμο του «Οι δρόμοι του Νέστορ Μαχνό», Μπιελάς Β. – Μπιελάς Α., εκδόσεις Βαβυλωνία, Οκτώβριος 2007 (α' έκδοση: Ουκρανία 1992). Ολόκληρο το βιβλίο διατίθεται σε ελεύθερο pdf για ονλάιν διάβασμα, κατέβασμα ή εκτύπωση στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση: Οι Δρόμοι του Νέστορ Μαχνό | 1ος Τόμος (pdf-κατέβασμα).*

Μάρτης 1917 – Νοέμβρης 1918:

»Αποτέλεσμα των συναντήσεων και των συζητήσεων ήταν ο Μαχνό να φτάσει στο συμπέρασμα ότι ο συνασπισμός των κομμάτων των μπολσεβίκων και των αριστερών σοσιαλεπαναστατών, που είχε πάρει την εξουσία στα χέρια του, δεν ήταν η συμμαχία που χρειαζόταν η επανάσταση τη στιγμή της σύγκρουσης της εργατιάς με το κεφάλαιο και του κρατικού ελέγχου με την ελευθερία της αυτοδιεύθυνσης. Στην επανάσταση παρατηρούνταν μια στασιμότητα. Όλα τα πολιτικά κόμματα προσπαθούσαν να της βάλουν το λουρί. Η επανάσταση έπεσε στην παγίδα του κρατισμού και μη μπορώντας να βγει, σβήνει και, καθώς έχασε την αξιοπιστία της, έγινε αδιάφορη.

»Η επανάσταση που έκανε ο λαός είχε μέσα της εντελώς διαφορετικά χαρακτηριστικά: είχε μέσα της το δικαίωμα στην ελευθερία και την ελεύθερη εργασία, ξερίζωνε κάθε ίχνος εξουσίας που ασκούνταν κατά των εργαζομένων. Κατάλαβε ότι ελευθερία απολάμβανε όχι ο λαός, αλλά τα κόμματα. Τα κόμματα δεν υπηρετούσαν τον λαό αλλά το αντίθετο. Τώρα πια στις υποθέσεις του λαού απλά αναφέρεται το όνομά του, ενώ αποφασίζουν τα κόμματα. Η εξουσία ανέλαβε να καθορίσει τον βαθμό επαναστατικότητας και νομιμότητας, όχι μόνο για τα άτομα, αλλά για ολόκληρη την εργατική τάξη, το δικαίωμα της έκφρασης της γνώμης της, των επιθυμιών της, τη συμμετοχή της στην υπόθεση της επανάστασης.

(σελ. 36-37)

Νοέμβρης 1918 – Γενάρης 1919:

»Έχοντας απομακρυνθεί 15 βέρστια, συναντήσαμε στρατιωτικούς, οι οποίοι συνοδεύονταν από έφιππη φρουρά. «Σταμάτα! Ποιος είσαι; Από που έρχεσαι;» ρωτήσαμε εμείς. «Ποιος διοικεί το απόσπασμα;» ακούστηκε σε απάντηση. «Είμαι ο λοχαγός Μαζούχιν, Διοικητής της Βάρτα της περιοχής του Αλεξάντροφσκ. Ρώτησα ποιο απόσπασμα είστε!», φώναξε όρθιος με προστακτικό τόνο, ο Μαζούχιν. Όμως, αντί για απάντηση άκουσε ένα ξερό «Ψηλά τα χέρια!». Τον γδύσαμε τελείως, μαζί και τον γραμματέα του, για παρέα. Τον αμαξά, τον βαρτοβίτη και τους τέσσερις έφιππους, απλά τους αφοπλίσαμε.

«Και αυτό τι γράμμα είναι;», ρώτησε ο Μαχνό τον Μαζούχιν, δείχνοντάς του ένα φάκελο. Εκείνος δεν απαντούσε, μόνο σήκωνε τους ώμους του και παρακαλούσε να του χαρίσουμε τη ζωή του. Αλλά πού!… Ο Ερμοκράτιεφ τον βασάνισε για τη σφαγή του Μιχάιλοβο – Λουκάσεβο. Έπειτα έδεσε στην κοιλιά του χειροβομβίδα και τον ανατίναξε, ενώ τον γραμματέα του τον τουφέκισε.

»Ο φάκελος περιείχε πρόσκληση του μεγαλογαιοκτήμονα

Μιργκορότσκι, για την ονομαστική του εορτή. Αν και ήταν πάνω από τις δυνατότητές μας, αποφασίσαμε να πάμε. Ο Μαχνό φόρεσε τη στολή του Μαζούχιν, ενώ ο Σιους τα ρούχα του γραμματέα. Τα γαλόνια έλαμπαν επάνω τους… Στην οικία του Μιργκορότσκι, η δεξίωση ήταν σε πλήρη εξέλιξη. Από το παράθυρο έφταναν τραγούδια μεθυσμένων.

»Ο Μαχνό, ο Σιους και ο Λεπετσένικο πέρασαν το κατώφλι και ανακοίνωσαν στον οικοδεσπότη ότι ήρθαν με τον Μαζούχιν, ο οποίος καθυστέρησε λίγο στον δρόμο. Ο Μαχνό συστήθηκε ως βοηθός του Μαζούχιν, ο Σιους ως διοικητής εκκαθαριστικού αποσπάσματος. Ο οικοδεσπότης ενθουσιάστηκε… Όταν οι μαχνοβίτες μπήκαν στην αίθουσα, οι καλεσμένοι που βρίσκονταν σε κατάσταση μέθης, φώναξαν: "Ζήτω στους Ρώσους αξιωματικούς!".

»Οι δικοί μας κάθισαν δίπλα στον στρατηγό εν αποστρατεία, στο μακρύ δρύινο τραπέζι. Στο ίδιο τραπέζι κάθονταν ο οικοδεσπότης, τρεις Αυστριακοί αξιωματικοί, ένας αντισυνταγματάρχης, δυο γείτονες γαιοκτήμονες, κυρίες και δεσποινίδες. Μόλις ο οικοδεσπότης σήκωσε το ποτήρι του, οι καλεσμένοι τον μιμήθηκαν.

»Στην υγεία του οικοδεσπότη, των αξιωματικών, στην αναγέννηση της Μεγάλης Ρωσίας, και σε σας, κύριοι γαιοκτήμονες!…», άρχισε την πρόποση ο στρατηγός εν αποστρατεία. «Να σας βοηθήσει ο θεός να ελευθερώσετε τη Χριστιανική Εκκλησία από τους αντίχριστους μπολσεβίκους!»

«Να σας βοηθήσει να συλλάβετε τον συμμορίτη Μαχνό!», είπε ένας από τους καλεσμένους.
»Ο Μαχνό έπιασε τη βόμβα στην τσέπη του.
«Τιμώρησέ τον αγία…»
»Ο Μαχνό σηκώθηκε έξαλλος.
»Ο στρατηγός κοκάλωσε, τα ποτήρια έπεσαν από τα χέρια των έντρομων καλεσμένων. «Εγώ είμαι ο Μαχνό… μπουρζουάδες!» φώναξε ο Νέστορ, σήκωσε τη βόμβα και την πέταξε αναμμένη στο κρυστάλλινο βάζο. Τα φώτα έσβησαν. Έγινε εκκωφαντική έκρηξη, πίσω της άλλες δυο.

»Εμείς καθόμασταν στα παράθυρα και περιμέναμε αν κάποιος από αυτούς θα τρέξει. Αλλά δεν βγήκε κανείς. Όταν φωτίσαμε την αίθουσα, στα μάτια μας παρουσιάστηκε η εξής εικόνα: Ο συνταγματάρχης πνιγόταν στο αίμα του, ανέπνεε με δυσκολία. Ο οικοδεσπότης, χωρίς χέρι, σφάδαζε με σπασμούς, οι υπόλοιποι δεν έδιναν κανένα σημάδι ζωής. Τα λάφυρά μας ήταν πέντε περίστροφα, δεκαπέντε τουφέκια, πολλές σφαίρες, καμιά δεκαριά άλογα και σέλες. Τα παιδιά άνοιξαν αμέσως τις αποθήκες, βρήκαν ποτά και μεζέδες. Αφού τσιμπήσαμε λίγο και πήραμε τα περισσότερο αναγκαία, βάλαμε φωτιά στο αρχοντικό. Τι όμορφα που καιγόταν…

(σελ. 54)

Γενάρης – Μάρτης 1919:

2ο Συνέδριο στρατιωτών-ανταρτών, εργατικών και αγροτικών Σοβιέτ, Τομέων και Υποτομέων του Στρατο-εκστρατευτικού Επιτελείου της περιοχής του Γκουλάι Πόλε με συμμετοχή 245 αντιπροσώπων από 35 κοινότητες:

Τον λόγο παίρνει ο σύντροφος Τσερνοκνίζνι (αγρότης). “Σύντροφοι αγρότες και εργάτες!”, απευθύνεται ο ομιλητής στους παρευρισκόμενους, “Από την ενημέρωση του απεσταλμένου που πήγε στην Προσωρινή Κυβέρνηση, μάθαμε ότι στην Ουκρανία εμφανίστηκε κάποια νεοσύστατη Κυβέρνηση, η οποία αποτελείται μόνο από μπολσεβίκους-“κομμουνιστές”. Αυτή η Κυβέρνηση ετοιμάζεται ήδη να επιβάλει το μπολσεβίκικο μονοπώλιο στα Σοβιέτ. Εμείς, σύντροφοι, πρέπει να αναρωτηθούμε αν θα επιτρέψουμε να συμβεί αυτό. Θυμηθείτε, σύντροφοι, τη δύσκολη περίοδο του αγώνα κατά του Γερμανό-μαγιάρικου ζυγού και τη σκλαβιά του γκέτμαν! Τον καιρό που εσείς, αγρότες, εργάτες και αντάρτες σταματούσατε όλες τις αντεπαναστατικές δυνάμεις και σχεδόν με γυμνά χέρια αποκρούατε τις επιθέσεις των γερμανικών και των αυστριακών συμμοριών, όταν εσείς περήφανα και γενναία παλεύατε με τους δήμιους του Σκοροπάνσκι, του Πετλιούρα και των άλλων

εγκληματιών! Εναντίον αυτών που εναντιώθηκαν στην ελευθερία του λαού! Πού ήταν τότε η Προσωρινή Κυβέρνηση, η οποία κατέλαβε την εξουσία τώρα και ενεργεί εξ ονόματος αγροτών και εργατών; Τότε στρογγυλοκαθόταν στο Κουρσκ και στη Μόσχα, περιμένοντας πότε οι αγρότες και οι εργάτες της Ουκρανίας θα απελευθέρωναν την περιοχή από τους εχθρούς. Μήπως μόνο οι μπολσεβίκοι πάλευαν με όλες τις μαύρες δυνάμεις της αντίδρασης στην Ουκρανία;

Όμως εσείς, σύντροφοι, ξέρετε ότι το αίμα τους το έχυναν οι αγρότες, οι εργάτες, οι αντάρτες, οι ανένταχτοι. Όλοι τους αναγνώρισαν το χρέος τους απέναντι στην Επανάσταση και πήγαν να την υπερασπίσουν με γενναιότητα. Τώρα, που μετά από σκληρό αγώνα, με το τίμημα πολλών ζωών, ο εχθρός κατατροπώθηκε και ο εργαζόμενος λαός της Ουκρανίας μπορεί να ανασάνει ελεύθερα, εμφανίζεται κάποια μπολσεβίκικη Κυβέρνηση και μας επιβάλλει την κομματική της δικτατορία. θα το επιτρέψουμε αυτό σύντροφοι; θα επιτρέψει ο εργαζόμενος ουκρανικός λαός, ο οποίος μονάχος του και χωρίς τη βοήθεια κανενός ελευθερώθηκε από τον ζυγό των Γερμανών, των Αυστριακών, των πετλιουροβιτών, του γκέτμαν και των άλλων καταπιεστών, μια χούφτα αυτόκλητων να τους εξουσιάζει και να τους επιβάλλει τους νόμους της;

Όχι σύντροφοι, αυτό δεν μπορεί και δεν πρέπει να συμβεί! Είμαστε αρκετά δυνατοί για να πούμε σ’ όλους αυτούς που προσπαθούν να πλήξουν την ελευθερία μας: “Κάτω τα χέρια!” Δεν πρέπει να επιτρέψουμε να επαναληφθεί εδώ σε μας, αυτό που συνέβη πρόσφατα σε συνέδριο στην πόλη Παβλογκράντ. Εκεί, οι μπολσεβίκοι-κομμουνιστές δε μας έδιναν τη δυνατότητα να πούμε την αλήθεια, σε μας τους εξωκομματικούς αγρότες και εργάτες, που με το αίμα μας ανοίγουμε τον δρόμο για την απελευθέρωση του εργαζόμενου λαού. Σ’ αυτούς τους αγωνιστές έκλειναν το στόμα στο συνέδριο, επειδή δεν είχαν μπολσεβίκικη σφραγίδα (φωνές: “αίσχος, αίσχος!”).

Τελειώνω την ομιλία μου, σύντροφοι, κι εδώ πρέπει να πω ότι εμείς, οι εξωκομματικοί αντάρτες που ξεσηκωθήκαμε ενάντια στους καταπιεστές μας, δε θα αφήσουμε να έρθει νέα σκλαβιά από

όποιο κόμμα και αν προέρχεται. Θα φωνάξουμε σ' όλους τους εχθρούς μας "Φύγετε από τον δρόμο μας!" θα καταφέρουμε μονάχοι μας να οικοδομήσουμε τη νέα ελεύθερη ζωή!» (δυνατά χειροκροτήματα).

Παίρνει τον λόγο ο Σεραφίμοφ (αγρότης). "Σύντροφοι αγρότες, εργάτες, βετεράνοι και αντάρτες! Ξέρετε όλοι ότι ακόμη δε σίγησαν τα κανόνια. Γύρω μας, ακόμη χύνεται αίμα των συντρόφων μας για την απελευθέρωση όλων των εργαζομένων από τις βαριές αλυσίδες της σκλαβιάς και της ταπείνωσης. Ενώ ακόμη δεν έπαψε ο αγώνας ενάντια στην αντεπανάσταση, που επιτίθεται απ' όλες τις μεριές, απέναντι μας ορθώθηκε νέος κίνδυνος, ο κίνδυνος ο κομματικός, ο μπολσεβίκικος, που μας φτιάχνει νέες μπολσεβικικο-κρατιστικές αλυσίδες. Η μπολσεβίκικη κυβέρνηση προσπαθεί να μας πείσει ότι υπηρετεί τα συμφέροντα των εργατών και των αγροτών και ότι φέρνει την απελευθέρωση των εργαζομένων. Ονομάζει τον εαυτό της "σοσιαλιστική", βαδίζει κάτω από το σύνθημα της "Κοινωνικής Επανάστασης". Τότε όμως γιατί προσπαθεί να μας κυβερνήσει από τα πάνω μέσα από τα γραφεία της;

Σύντροφοι, ξέρουμε απ' τα αδέλφια μας στη Μεγαλορωσία τι επανάσταση κάνουν εκεί οι μπολσεβίκοι. Ξέρουμε ότι ο λαός εκεί δεν έχει ελευθερία. Ότι εκεί βασιλεύει η κομματική αυθαιρεσία, το μπολσεβίκικο χάος, η βία των Επιτρόπων. Και αν αυτό το κόμμα προσπαθεί να φέρει και σ' εμάς στην Ουκρανία αυτές τις "ελευθερίες", τότε εμείς θα πρέπει να βροντοφωνάξουμε ότι δε χρειαζόμαστε τέτοιους δασκάλους και κηδεμόνες, ότι δε χρειαζόμαστε δικτατορίες, ότι θα μπορέσουμε μόνοι μας να χτίσουμε τη νέα μας ζωή!

Τελειώνω τον λόγο μου και ζητώ από το Συνέδριο να σκεφτεί σοβαρά την κατάσταση και να απαντήσει λεπτομερώς σε όλα τα κοινά μας προβλήματα, για να μπορέσουμε εμείς να πούμε την αλήθεια στους συντρόφους μας εργάτες και αγρότες στα απομακρυσμένα χωριά μας!» (δυνατά χειροκροτήματα).

(σελ. 102-104)

«Τι είναι αυτό;» έλεγε ο Μαχνό στον επίτροπο – μπολσεβίκο Πετρόφ που ήρθε μαζί με τον Οζέροφ. «Αφού το είπα, σας προειδοποίησα και μάλλον συμφωνήσαμε, υποσχεθήκατε να διαλύσετε τις οργανώσεις σας: Τσε-Κα, επιτροπές τροφίμων, κομματικές επιτροπές και τώρα ξαναρχίσατε! Πιστέψτε με, σύντροφε Πετρόφ, αν δε σταματήσετε, τα πράγματα θα είναι άσχημα. Αφήστε μας, μην πειράζετε τους αγρότες, μην καθοδηγείτε τους εργάτες, όλα θα είναι εντάξει. Προσφέρετέ μας σ' αυτή την περιοχή την ελευθερία της αναρχοκομμουνιστικής οικοδόμησης, κάντε έξω από αυτήν ό,τι πείραμα θέλετε, δε θα επιτιθόμαστε, απλά αφήστε μας, μην ανακατεύεστε στις οικογενειακές μας υποθέσεις!».

»Εξ ονόματος της ένωσης αναρχικών του Γκουλάι Πόλε, της "Ναμπάτ" και του Στρατο-Επαναστατικού Σοβιέτ, σας προειδοποιώ: μη μας ενοχλείτε, πάρτε τους καταπιεστές σας, σταματήστε την αγκιτάτσια, και όλα θα είναι καλά! Δεν τους παίρνετε, δεν τους σταματάτε, θα τους διαλύσουμε μόνοι μας!», έλεγε ο Μαχνό στον Πετρόφ.

(σελ. 147-148)

Μάης 1919:

Όχι μακριά από το χωριό υπήρχαν χαρακώματα, ίχνη μαχών. Ο Μαχνό μάς δείχνει δέντρο στο οποίο κρέμασε ο ίδιος έναν Λευκό συνταγματάρχη.
"Πώς είναι τα πράγματα με τον αντισημιτισμό εδώ;" ρωτάει ο Κάμενεφ.
"Εκλάμψεις υπάρχουν, παλεύουμε σκληρά μ' αυτές. Στη διαδρομή μου ως εδώ, σ' έναν από τους σταθμούς βλέπω αναρτημένα κάτι πλακάτ. Τα διαβάζω: ήταν αντισημιτικού χαρακτήρα. Καλώ τον σταθμάρχη και του ζητάω εξηγήσεις. Αυτός καμαρώνει. Περηφανεύεται ότι συμφωνεί απόλυτα μ' αυτά που λένε τα πλακάτ. Τον πυροβόλησα…"

(σελ. 211)

Μ. Κουμπάνιν: «Το εμπορικό κεφάλαιο που ρουφούσε το αίμα των αγροτών με τις χαμηλές τιμές στα αγροτικά προϊόντα και πλούτιζε στις πλάτες των ρημαγμένων αγροτών, προσωποποιούνταν στη συνείδηση του αγρότη με τη μορφή του Εβραίου έμπορα που ήταν σχεδόν μονοπώλιο στην αγορά των αγροτικών προϊόντων. Ο Εβραίος έμπορας ήταν ο φορέας της εμπορικής διαμεσολάβησης μεταξύ των προϊόντων των χωριών και των προϊόντων της πόλης. Από εδώ πηγάζουν οι ρίζες του αντισημιτισμού στο αγροτικό κίνημα…»

Στα πολιτικά ζητήματα, η εβραϊκή κοινότητα ήταν κλεισμένη στον εαυτό της και σχεδόν πάντα έπαιρνε το μέρος του δυνατότερου, καταπιέζοντας τον πιο αδύναμο. Όμως, παρ' όλα αυτά, αν συγκρίνουμε τα συμβάντα στην περιοχή της δικής μας επιρροής σε σχέση με την υπόλοιπη Ουκρανία, μπορούμε να πούμε με σιγουριά ότι η σημαία του διεθνισμού στη μαχνοβτσίνα κυμάτιζε ψηλά.

(σελ. 230)

Ο Τρότσκι δεν μπορούσε να συμφιλιωθεί με το γεγονός ότι το κύρος και η δόξα των διοικητών που προήλθαν από τον λαό μεγάλωνε και ότι κατά καιρούς ο ίδιοι εμφάνιζαν περίσσια αυτονομία. Ο Τρότσκι υπέφερε υπομονετικά το όνειρο να απαλλαγεί από αυτούς που τον εμπόδιζαν στην επίτευξη των μοχθηρών, τυχοδιωκτικών σχεδίων του να στηριχτεί πλήρως στη στρατιωτική του δύναμη, την οποία αυτός αντιλαμβανόταν σα μάζα από άψυχα, μολυβένια στρατιωτάκια.

Στη βάση της νέας αντιμαχνοβιτικής εκστρατείας, τέθηκε από τον Τρότσκι η εγκληματική, παραποιημένη ανάλυση των γεγονότων που συνέβαιναν στην περιοχή του Ντονέτς του Νοτίου Μετώπου και ειδικά στην περιοχή Μαριούπολη – Ελένοφκα που καταλάμβανε η Αντάρτικη Μεραρχία Μαχνό.

Μας κατηγορούσαν προκαταβολικά για όλα τα αμαρτήματα, όμως εμείς ήδη υποψιαζόμασταν πού το πάει ο Τρότσκι. Υποψιαζόμασταν ότι κάποιος που διατυπώνει παρόμοιες κατηγορίες, κινείται βάσει σχεδιασμένης πολιτικής, της πολιτικής του Τρότσκι που

προετοίμαζε το ξεκαθάρισμα του Ουκρανικού λαού που αντιστεκόταν, της πολιτικής που ήθελε να τον ξαναπεράσει άλλη μια φορά από την κρεατομηχανή του εμφυλίου πολέμου. Και ήμασταν πεπεισμένοι ότι αυτά τα πολιτικά παιχνίδια εις βάρος μας ήταν παραλογισμός.

Αποτέλεσμα της διεξαγόμενης πολιτικής των τροτσκιστών, η εξουσία των κομμουνιστών-κρατιστών στην Ουκρανία έπαψε να είναι δημοφιλής. Το μέτωπο διαλυόταν, η λιποταξία έπαιρνε μαζικό χαρακτήρα και τον Απρίλη του 1919 είχε φτάσει ήδη τις 100 χιλιάδες μαχητές, οι οποίοι δεν επιθυμούσαν να πολεμήσουν για τη νέα εξουσία.

(σελ. 256)

Μάης – Ιούλης 1919:

Ο Τρότσκι δεν είχε ανθρώπους στους οποίους μπορούσε να εμπιστευθεί μια τόσο γαργαλιστική υπόθεση -την εξάλειψη της μαχνοβτσίνας- σε μια τόσο απειλητική, επικίνδυνη περίοδο, γι’ αυτό στα χέρια του πήρε ο ίδιος, όχι την «τιμωρό ράβδο της Επανάστασης», αλλά τον μπαλτά του χασάπη. Από την πένα του βγήκε η **μυστική διαταγή Ν° 96** της 3ης Ιούνη 1919, που επαναπροσδιόρισε την κατάσταση του αγώνα με τον Ντενίκιν στην Ουκρανία και έφερε τους ντενικιστές μέχρι την Τουλά.

Σ’ αυτή λέγονταν:

«…1. Το πρωταρχικό ζήτημα της 2ης Ουκρανικής Στρατιάς είναι η καταστροφή της στρατιωτικής οργάνωσης της μαχνοβτσίνας, αυτό το ζήτημα πρέπει να έχει λυθεί όχι αργότερα από τις 15 Ιούνη.
2. Γι’ αυτόν τον στόχο, με συντονισμό ενεργειών του Επαναστατο-Στρατιωτικού Σοβιέτ της 2ης Ουκρανικής Στρατιάς, αρχίζω αμέσως ευρεία αγκιτάτσια ενάντια στη μαχνοβτσίνα, με σκοπό να προετοιμαστεί η κοινή γνώμη του στρατού και των εργαζόμενων μαζών για την εξάλειψη της «στρατιάς Μαχνό».
3. Η παροχή χρημάτων, στρατιωτικών εφοδίων και γενικά

οποιουδήποτε στρατιωτικού υλικού στο Επιτελείο Μαχνό παύει άμεσα κι εντελώς, υπό την απειλή αυστηρότατων κυρώσεων.
4. Στρατιωτική δύναμη για την εξάλειψη της μαχνοβτσίνας και για την ενίσχυση της ακριανής δεξιάς πλευράς του Νότιου Μετώπου στην πρώτη ομάδα, ορίζονται: Μοσχοβίτικο 12° Σύνταγμα, Σύνταγμα Ιππικού, Συντάγματα Οπλιτών του Λουγκάνσκ, του Μπαχμούτ, Απόσπασμα Ευέλπιδων, τεθωρακισμένο τρένο, αποσπάσματα τεθωρακισμένων οχημάτων και το Μοσχοβίτικο Απόσπασμα Ειδικών Αποστολών.
5. Στην περιοχή επιρροής των μαχνοβιτών πρέπει να σταλούν αμέσως ικανοί και έμπειροι υπάλληλοι, με σκοπό την κατασκοπεία και την ανάλογη επίδραση στη γνώμη των στρατιωτών και των αγροτικών μαζών, επηρεασμένων από τους μαχνοβίτες.
6. Η εξάλειψη της μαχνοβτσίνας πρέπει να διεξαχθεί με αποφασιστικότητα και σκληρότητα, χωρίς αργοπορία και δισταγμούς…

Λ. Τρότσκι».

(σελ. 285)

5 Ιούνη, Υποχωρώντας στο μέτωπο των Λευκών…

Διαμορφώθηκε καταστροφική κατάσταση, μιας και το περιβόητο τροτσκιστικό “Διάταγμα Νο 96” έριχνε τους αντάρτες στον χαμό.
Πυρομαχικά δεν υπήρχαν καθόλου, χρησιμοποιούσαν τα τουφέκια σαν ρόπαλα.
Σπάραζε η καρδιά στην όψη, πώς χάνονταν κάτω από τα πυρά του εχθρού οι καλύτερες δυνάμεις της Επανάστασης, αυτοί οι εθελοντές της οικοδόμησης της νέας ζωής.
Και πόσες κατάρες υπήρχαν γι’ αυτή την παγίδα, αυτή την προδοσία, προς τον Τρότσκι. Για καλή μας τύχη, αυτή η μάχη σκεπάστηκε από τη νύχτα.

(σελ. 289)

«Σ’ όλα τα στρατιωτικά τμήματα και αποσπάσματα φραγμού, που στάλθηκαν με διαταγή μου, δόθηκε διαταγή να πιάνουν όλους εκείνους τους προδότες, οι οποίοι εγκαταλείπουν τα τμήματά

τους και περνούν στον Μαχνό και να παραδίδονται στο Επαναστατικό Στρατοδικείο, σαν λιποτάκτες, για δίκη με στρατιωτικούς νόμους. Η τιμωρία τους μπορεί να είναι μόνο μια – τουφεκισμός.

Η Πανρωσική Κεντρική Επιτροπή Ρωσίας και Ουκρανίας με έχει διατάξει να φέρω την τάξη στο μέτωπο του λεκανοπεδίου του Ντονέτσκ και στα μετόπισθεν. Δηλώνω ότι αυτή η τάξη θα επιβληθεί με σιδερένια γροθιά. Οι εχθροί του εργατικού και αγροτικού Κόκκινου Στρατού, σκουροβίτες, κουλάκοι, πογκρομίτες, μαχνοβίτες, γκριγκοριεβίτες, θα συνθλίβουν αλύπητα από τακτικά, σταθερά, έμπιστα στρατεύματα.

Ζήτω η επαναστατική τάξη, η πειθαρχία και η πάλη με τους εχθρούς του λαού!
Ζήτω η Σοβιετική Ουκρανία και η Σοβιετική Ρωσία!

Λ. Τρότσκι.»

(σελ.293-294)

Παίρνοντας τον λόγο ο Μαχνό, έπεισε το Συνέδριο ότι οι αντάρτες δε θα εγκαταλείψουν τους αγρότες της Ουκρανίας στη δύσκολη στιγμή, εάν και οι ίδιοι δείξουν ενεργητικότητα στον αγώνα ενάντια στους Λευκούς και στηρίξουν τους αντάρτες. Ο Μαχνό έλεγε ότι παρόλο που τους μαχνοβίτες τους κήρυξαν εκτός νόμου, αυτοί εξακολουθούν να κρατούν το μέτωπο και να παλεύουν με την αντεπανάσταση.

«Δεν μπορούσε να γίνει διαφορετικά. Εμείς υπερασπίζουμε την περιοχή μας, τα σπίτια μας. Μας κατηγόρησαν για όλες τις αμαρτίες», έλεγε ο Μαχνό, «όμως είμαστε ένοχοι μόνο στο ότι δηλώσαμε: Ο παντοτινός εχθρός της εργατιάς και της ελευθερίας είναι η εξουσία. Στη σημαία μας είναι γραμμένο: Η εξουσία γεννά παράσιτα! Στερήσαμε τη δυνατότητα στα παράσιτα να βρίσκονται ανάμεσά μας και τώρα να, στην ελεύθερη περιοχή μας, επιτίθεται η εξουσία, με το πρόσωπο του Ντενίκιν από την ανατολή και με το πρόσωπο του Τρότσκι, στην πλάτη μας, από τη δύση. Μισούν με το ίδιο μένος την ελευθερία μας και

χρησιμοποιούν τα ίδια μέσα και τρόπους για την υποδούλωσή μας.»

(σελ. 304)

Επιλογή αποσπασμάτων: Ιωάννα-Μαρία Μαραβελίδη

Φωτογραφία κειμένου: Η Ομάδα Αναρχικών του Γκουλάι Πόλε, 1909. Όρθιοι: Α. Σεμενιούτα, Λ. Κραφτσένκο (Γκραμποβόι), Ι. Σεφτσένκο, Π. Σεμενιούτα, Ε. Μπονταρένκο, Ι. Λεβάντνι. Καθιστοί: Ν. Μαχνό, Β. Αντονί, Π. Ονισένκο, Ν. Ζουιτσένκο, Λ. Κοροστίλεφ.

Ο 2ος τόμος του «Οι δρόμοι του Νέστορ Μαχνό» είναι άμεσα διαθέσιμος στα παρακάτω σημεία: ΕΚΧ Nosotros (Θεμιστοκλέους 66, Εξάρχεια), Κ*ΒΟΞ (Θεμιστοκλέους και Αραχώβης), Βιβλιοπωλείο ΑΛΦΕΙΟΣ (Χαρ. Τρικούπη 22, Αθήνα), Βιβλιοπωλείο Πολιτεία (Ασκληπιού 1-3).

Οι Δρόμοι του Νέστορ Μαχνό | 1ος Τόμος (pdf-κατέβασμα)

***Οι Δρόμοι του Νέστορ Μαχνό* | 1ος Τόμος, Μπιελάς Β. – Μπιελάς Α., εκδόσεις Βαβυλωνία, Οκτώβριος 2007** (α' έκδοση: Ουκρανία 1992), σελ. 367. Μετάφραση: Ζήσης Παπαδάκης, Επιμέλεια κειμένου: Φανή Τσιουμπέκου, Γιώργος Παπαδόπουλος / 2η ηλεκτρονική έκδοση, **Απρίλιος 2019,** Επιμέλεια: Ιωάννα-Μαρία Μαραβελίδη

Έπειτα από πολύμηνη επεξεργασία, βρισκόμαστε πλέον στην ευχάριστη θέση να διαθέσουμε σε ελεύθερο pdf τον πρώτο και εξαντλημένο τόμο του "*Οι Δρόμοι του Νέστορ Μαχνό".* Τα γεγονότα

που παρατίθενται στο σύγγραμμα είναι στο μεγαλύτερο μέρος τους άγνωστα στο ελληνικό κοινό, αφορούν την ιστορική περίοδο του Ρωσικού Εμφυλίου Πολέμου κατά τα έτη **1917-1921** και διαδραματίστηκαν στην περιοχή δράσης των μαχνοβιτών στη Νότιο Ουκρανία.

Θα τολμούσαμε να πούμε πως έχουμε μπροστά μας μία μεγαλειώδη, αφού συνέβη εν μέσω σκληρής λογοκρισίας, συλλογή τεκμηρίων και μαρτυριών των όσων συνέβησαν τότε στην αριστερή ακτή της Ουκρανίας. Ο τόμος αυτός αποτελεί μια πολυετή προσπάθεια και έρευνα για την **αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας από τον Α. Μπιελάς στη μνήμη του δολοφονημένου μαχνοβίτη πατέρα του, Βίκτορ Μπιελάς**, που βασανίστηκε και εκτελέστηκε από τη Γκε-Πε-Ού (προάγγελος της διαβόητης Κα-Γκε-Μπέ) το 1938, όπως και οι περισσότεροι πρωταγωνιστές των γεγονότων… Δυστυχώς δεν στάθηκε δυνατόν να συναντηθούμε με τον Α. Μπιελάς, καθώς απεβίωσε το 1994, δυο χρόνια μετά την έκδοση του βιβλίου του στην Ουκρανία.

Το γλαφυρό και αποκαλυπτικό ύφος των περιγραφών, που βρίσκονται μέσα στο βιβλίο, αποτυπώνουν με εξαιρετική λεπτομέρεια τα γεγονότα της περιόδου, τις διεργασίες των επαναστατημένων αγροτών και εργαζομένων, την ένοπλη αντίσταση του ουκρανικού λαού, των αναρχικών και της Μαχνοβτσίνας. Έτσι, μπορούμε να διαβάσουμε από τα πρακτικά των συνεδρίων του Γκουλάι Πόλε και τους λόγους του Νέστορ Μαχνό ως τα διατάγματα και τις μυστικές διαταγές του Τρότσκι για την κύρυξή τους εκτός νόμου. Με εξίσου μεγάλη λεπτομέρεια καταγράφεται και το στρατιωτικό σκέλος της υπόθεσης.

Στα 80 χρόνια της Σοβιετικής Εξουσίας και προπαγάνδας, η λέξη «**μαχνοβτσίνα**» έγινε συνώνυμη του ληστοσυμμορίτη, του αντισημίτη και του εγκληματία. Η επιλογή μας να εκδώσουμε στα ελληνικά αυτό το έργο, έγκειται στο γεγονός ότι το πρωτότυπο αποτελεί μια προσπάθεια ιστορικής ανάλυσης και επαναπροσδιορισμού των πεπραγμένων εκείνης της περιόδου. Το σύγγραμμα αυτό, με τις αναφορές του σε μεγάλο όγκο επίσημων εγγράφων, επιστολών και προσωπικών μαρτυριών ανθρώπων που

συμμετείχαν στα γεγονότα, προσφέρεται ελεύθερα με την ελπίδα να φανεί χρήσιμο στους ιστορικούς αλλά και τους επαναστάτες του μέλλοντος.

Παρακάτω διατίθεται ολόκληρος ο 1ος τόμος για ονλάιν διάβασμα, κατέβασμα ή εκτύπωση:
(Κάντε **refresh** σε περίπτωση που δεν σας εμφανιστεί ολόκληρο το περιεχόμενο με την πρώτη φορά)

Download (PDF, 5.83MB)

«Δεν πρόκειται για μακρινό παρελθόν, είναι η ιστορία μας. Και εάν ο ερευνητής- συγγραφέας εισήγαγε μέσα της ψήγματα αλήθειας, τότε μάλλον φαίνεται ότι δεν πέρασαν άδικα χρόνια σκληρού κόπου για την αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας»
Α. Μπιελάς

«…Επί τριακόσια χρόνια υπήρχε η δυναστεία των Ρομανόφ, τριακόσια χρόνια τυραννίας, κατά τα οποία το σκυλί είχε μεγαλύτερη αξία από άνθρωπο. Κι όλα αυτά νομιμοποιήθηκαν από τα καθάρματα. Τριακόσια χρόνια κρατούσαμε μέσα μας την οργή, εκατομμύρια αγωνιστών δώσανε τη ζωή τους για ένα φωτεινό μέλλον, το ιερό μίσος, μίσος μέχρι το θάνατο προς τη σκλαβιά και την καταπίεση, επαναστατικό πάθος, απεριόριστη πίστη στις δημιουργικές δυνάμεις των μαζών· αυτή είναι η κινητήρια δύναμη που δεν πρέπει να μας αφήνει σε ησυχία. Η πρόθεσή μας είναι να προετοιμάσουμε τις μάζες για την πλατιά λαϊκή εξέγερση και να κάνουμε την επανάσταση, όχι στη θέση του λαού, αλλά μαζί με το λαό…»
Μαρούσια Νικηφόροβα (ΑΠΟ ΤΟ ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟ, 1ος ΤΟΜΟΣ)

Άμεσα διαθέσιμος ο 2ος τόμος στα παρακάτω σημεία: ΕΚΧ Nosotros (Θεμιστοκλέους 66, Εξάρχεια), Κ*ΒΟΞ (Θεμιστοκλέους και Αραχώβης), Βιβλιοπωλείο ΑΛΦΕΙΟΣ (Χαρ. Τρικούπη 22, Αθήνα), Βιβλιοπωλείο Πολιτεία (Ασκληπιού 1-3)

Διεθνές συνέδριο για τη Ρωσική Επανάσταση

Τι ήταν η Ρωσική Επανάσταση; Μπορούμε να συναγάγουμε μια σαφή απάντηση, κάτι περισσότερο από έναν αιώνα μετά; Είναι σωστό να μιλάμε για *τη* Ρωσική Επανάσταση, σαν να ήταν ένα ενιαίο γεγονός και όχι μια γιγάντια τεκτονική κίνηση; Απαντήσεις σε ερωτήματα σαν αυτά θα προσπαθήσει να σκιαγραφήσει το διεθνές συνέδριο «Ρωσική Επανάσταση. Η διαρκής πρόκληση», που θα λάβει χώρα στη Νομική Σχολή της Αθήνας στις 12-14 Απριλίου 2019. Ένα πλήθος ανδρών και γυναικών από πολιτικούς χώρους και περιοδικά, κινήματα και πανεπιστήμια θα συναντηθούν με στόχο να αναδείξουν τις αθέατες πλευρές μιας κοσμοϊστορικής εποχής·
πλευρές όπως η μεγάλη κοινοτική παράδοση της Ρωσίας ή η στάση των αναρχικών και των σοσιαλεπαναστατών στα χρόνια της Επανάστασης, που ξεχάστηκαν ή συγκαλύφθηκαν από την «ιστορία των νικητών», τόσο στη φιλελεύθερη όσο και στη λενινιστική εκδοχή της.

Σε αυτή την αναζήτηση, εκτός από τους ανθρώπους που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, θα συμμετάσχουν ομιλητές από

άλλες 6 χώρες: τη Ρωσία, την Αγγλία, την Ιταλία, τη Γερμανία, τη Σκωτία και τη Γαλλία. Ανάμεσά τους, οι διεθνούς φήμης μελετητές της Ρωσικής Επανάστασης Alexander Shubin, Alla Morozova, Dmitry Rublev, Konstantin Morozov, Renaud Garcia, Teodor Shanin, Viktor Kondrashin, Yaroslav Leontyev, Ettore Cinnella, Nikolas Pissis και Yiannis Kokosalakis.

Μετά τη λήξη των συνεδριών, που εκτείνονται σε μεγάλο εύρος για να περιλάβουν θεματικές όπως η τεχνολογία, η ιστορία, το έμφυλο και το αγροτικό ζήτημα και ο ολοκληρωτισμός, θα ακολουθεί συζήτηση και παρεμβάσεις του κοινού. Γι’ αυτόν τον λόγο, η προσέλευση όλων των ενδιαφερόμενων στις αίθουσες της Νομικής και η συμμετοχή τους στις συζητήσεις είναι ιδιαίτερα σημαντική για την επίτευξη των στόχων του συνεδρίου.

INTERNATIONAL CONFERENCE ON RUSSIAN REVOLUTION

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΡΩΣΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Κριτικές προσεγγίσεις σε μία διαρκή πρόκληση

12 -13 -14 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2019

ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΘΗΝΩΝ

Διεθνείς συμμετοχές

Ettore Cinnella | Renaud Garcia
Yiannis Kokosalakis | Viktor Kondrashin
Iaroslav Leontyev | Konstantin Morozov
Alla Morozova | Nikolas Pissis | Dmitry Rublev
Teodor Shanin | Alexander Shubin

ΡΩΣΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
Η ΔΙΑΡΚΗΣ ΠΡΟΚΛΗΣΗ

congress1917.gr | #congress1917

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το συνέδριο μπορούν να βρεθούν στο https://congress1917.gr/

«Οι Αιματοβαμμένοι»: Εκατό Χρόνια Λενινιστικής Αντεπανάστασης

Φίλοι του Aron Baron
Μετάφραση: Δημήτρης Πλαστήρας, Επιμέλεια: Ιωάννα Μαραβελίδη

Εισαγωγή του βιβλίου *Bloodstained: One Hundred Years of Leninist Counterrevolution* (AK Press, 2017).

Η ιστορία μπορεί να μην τελείωσε, αλλά σίγουρα έγινε πιο παράξενη. Το κοινωνικό συμβόλαιο που κάποτε επέβαλε ο νεοφιλελευθερισμός -ένα κολλάζ οικονομικών ταχυδακτυλουργικών τρικ και οι πολιτικές τελετουργίες που χρειάστηκαν για να τα επιβάλλουν στην κοινωνία- έχει κουρελιαστεί με εκπληκτική ταχύτητα τα τελευταία χρόνια. Το αποτέλεσμα ήταν μια γρήγορη οικουμενοποίηση της επισφάλειας. Η αστάθεια και η αβεβαιότητα είναι σημαντικά κομμάτια των ζωών μας, που τις ζούμε σε έναν υποτιθέμενο κόσμο «μετα-αλήθειας» όπου οι βασικές προϋποθέσεις για την κατανόηση σχεδόν των πάντων μοιάζουν ελλιπείς – ή τουλάχιστον μοιάζουν να αλλάζουν με κάθε κύκλο ειδήσεων.

Αυτή η νέα πραγματικότητα είναι τόσο η αιτία όσο η συνέπεια της εκλογής του Ντόναλντ Τραμπ ως του 45ου προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών. Η προεκλογική του εκστρατεία εκμεταλλεύτηκε με επιτυχία τον φόβο και την απελπισία της κοινωνικής αποσύνθεσής μας, ανεβαίνοντας στην εξουσία με υποσχέσεις για τον τερματισμό της. Θα σταματούσε, όπως είπε, τη διάβρωση της φθίνουσας αίσθησης ασφάλειας και θα επανέφερε τη σιγουριά των ξεκάθαρων συνόρων (κρατικών και φυλετικών) και των σταθερών θέσεων εργασίας. Τα τραίνα θα έρχονταν στην ώρα τους.

Η επιτυχία του Τραμπ, ερχόμενη από το πολιτικό περιθώριο, έπιασε τους φιλελεύθερους των ΗΠΑ στον ύπνο. Οτιδήποτε άλλο περά από τις τυπικές εκλογικές εναλλαγές μεταξύ αντιπροσώπων του ενός ή του άλλου κόμματος τους ήταν αδιανόητο. Ακόμα πιο βαθιά στο αριστερό φάσμα, υπήρξε μία κατάπληξη ανάμεσα σε πολλούς ριζοσπάστες, αλλά ίσως λιγότερο σοκ: τουλάχιστον είχαν τα θεωρητικά εργαλεία με τα οποία θα ανέλυαν τη κατάσταση – μετά το γεγονός.

Η Αριστερά δεν είναι λιγότερο ευάλωτη στην ιστορική αβεβαιότητα, ούτε καλύτερα προετοιμασμένη να τη συναντήσει ή να προβλέψει τι υπάρχει μετά. **Τελευταία, πολλοί ριζοσπάστες βρίσκονται στην ίδια κατάσταση αγκίστρωσης, όπως αυτήν που κινητοποίησε τους ψηφοφόρους του Τραμπ. Όταν ο δρόμος μπροστά είναι αβέβαιος, φαίνεται να σκέφτονται πως είναι ασφαλέστερο να πάνε πίσω, στο παρελθόν. Ψάχνουν για απαντήσεις στο δοκιμασμένο και στο πραγματικό -ακόμη και όταν αυτό το πραγματικό αποτελεί μια τεράστια ιστορική αποτυχία.** Έτσι, βλέπουμε μια επιστροφή σε σοσιαλδημοκρατικές στρατηγικές, πρώτα με τον «χλιαρό» σοσιαλισμό του Μπέρνι Σάντερς και πιο πρόσφατα με την αναγέννηση των Δημοκρατών Σοσιαλιστών της Αμερικής. Οι ψηφοφόροι στην Ευρώπη κατάλαβαν αρκετό καιρό πριν τη ματαιότητα της εκλογής δήθεν σοσιαλιστών για την επίβλεψη της καπιταλιστικής οικονομίας. Οι ΗΠΑ, ως συνήθως, απέτυχαν να διδαχτούν από τα λάθη των άλλων.

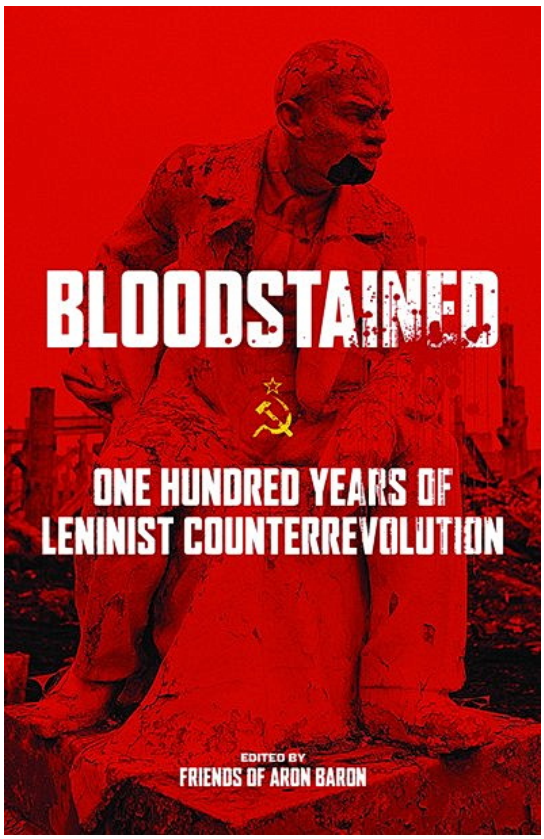

Bloodstained: One Hundred Years of Leninist Counterrevolution

Η εκατοστή επέτειος της Ρωσικής Επανάστασης, που αποτελεί και την αφορμή για τη συγγραφή αυτού του βιβλίου, έχει προσθέσει μία ακόμα επιπλέον στροφή παραδοξότητας στις εξελίξεις αυτές. Πολλοί βλέπουν την εκατονταετηρίδα σαν μια ευκαιρία να αποκαταστήσουν, ακόμη και να γιορτάσουν, ξεπερασμένες μορφές αυταρχικού κρατικού σοσιαλισμού. Είναι όμως ένας δύσκολος εορτασμός, επειδή είτε κάποιος θα πρέπει να αγνοήσει επιμελώς την ανθρώπινη καταστροφή που έθεσαν σε κίνηση οι Μπολσεβίκοι το 1917, είτε να προσπεράσει μία φαντασιακή γραμμή πέρα από την οποία, όπως λέει ο μύθος, η κομμουνιστική δυνατότητα εκτροχιάστηκε από κακούς ανθρώπους και προχώρησε προς τη γη των γκούλαγκ και της αναγκαστικής κολεκτιβοποίησης. Κρίνοντας από τις λίστες των πρόσφατων και προσεχών τίτλων, αριστεροί εκδοτικοί οίκοι σε όλον τον κόσμο επαναλαμβάνουν αυτές τις παραλείψεις και τα παραμύθια σε αμέτρητα βιβλία που εκθειάζουν τον Λένιν, επαναπροσδιορίσουν τους Μπολσεβίκους και επιχειρούν να διασώσουν το μαρξιστικό διαμάντι, που βρίσκεται

θαμμένο κάτω από ένα βουνό πτωμάτων.

Αν γινόταν λόγος απλά για την παλιά φρουρά και τους ένθερμους κομματικούς αξιωματούχους που αφηγούνται αυτές τις φαντασιώσεις, το παρόν βιβλίο θα ήταν αχρείαστο. Η επιρροή τους μειώνεται σταθερά και κάποια στιγμή θα πεθάνουν όλοι. Στους παράδοξους, όμως, και άστατους αυτούς καιρούς, ένας αριθμός νεαρών ανθρώπων έχουν ερωτευτεί φαντάσματα παλιών δικτατοριών, κοινοποιούν μιμήδια με τον «Κούκλο νεαρό Ιωσήφ Στάλιν» στα κοινωνικά τους μέσα και φοράνε επιδεικτικά καπέλα και μενταγιόν με το σφυροδρέπανο. Συχνά, υπάρχει μια ειρωνική πλευρά στα καινούρια μπολσεβίκικα μπιχλιμπίδια, όπως οι πάνκς προηγούμενων γενιών φορούσαν ναζιστικά σύμβολα. Όμως οι πανκς τουλάχιστον είχαν μία ωμή, μηδενιστική ειλικρίνεια: αναφέρονταν στον *τρόμο* πίσω από τα εμβλήματα για να δηλώσουν κάτι. Σήμερα οι καινούριοι, νεαροί κομμουνιστές είναι είτε πολύ περισσότερο αδαείς γύρω από την ιστορία που φέρουν οι χειρονομίες τους, είτε αντισταθμίζουν με πονηριά την τοποθέτησή τους με το να προσποιούνται πως δεν υπάρχει ουσία πίσω από την εικόνα, άρα ούτε και ευθύνη. Όλα αυτά υποδεικνύουν μία ακόμα πιο επιτακτική ανάγκη για αυτό το βιβλίο.

***

«Από όλες τις εξεγέρσεις της εργατικής τάξης», γράφει ο Κορνήλιος Καστοριάδης, «η Ρωσική Επανάσταση ήταν η μόνη που νίκησε. Και από όλες τις αποτυχίες της εργατικής τάξης ήταν η πιο ολοκληρωτική και αποκαλυπτική». Μπορεί να έχουμε μία ένσταση για τη λέξη «μόνη», αλλά το επιχείρημα του Καστοριάδη παραμένει: υπάρχει κάτι το σημαντικό να διδαχτούμε από τις δυνατότητες που η Ρωσική Επανάσταση δημιούργησε αλλά και κατέστρεψε. Η καταστροφή στη Ρωσία, αναφέρει, μας υποχρεώνει να αναλογιστούμε «όχι μόνο τις συνθήκες για μία προλεταριακή νίκη αλλά και το περιεχόμενο και την πιθανή μοίρα μίας τέτοιας νίκης, την εδραίωση και την εξέλιξή της», και το πιο σημαντικό, τους «σπόρους της αποτυχίας» που είναι εγγενείς σε κάποιες προσεγγίσεις της επαναστατικής στρατηγικής. Σύμφωνα με

τους Μαρξιστές-Λενινιστές, όταν μιλάμε για τη Ρωσική Επανάσταση, οι σπόροι αυτοί υπήρξαν εντελώς εξωτερικοί και «αντικειμενικοί»: η ήττα των μεταγενέστερων επαναστάσεων στην Ευρώπη, η ξένη παρέμβαση και ένας αιματηρός εμφύλιος πόλεμος. Η ιστορική σημασία αυτών των παραγόντων είναι αδιαμφισβήτητη και σε γενικές γραμμές εκτός θέματος. Το πραγματικό ερώτημα, όπως σημειώνει ο Καστοριάδης, είναι το «γιατί η Επανάσταση ενώ υπερίσχυσε των εξωτερικών εχθρών, κατέρρευσε εκ των έσω».

Για να δοθεί μία απάντηση σε αυτό, χρειαζόμαστε αυτό που ο Maurice Brinton αποκαλεί, στον πρόλογο του βιβλίου της Ida Mett, *Η Κομμούνα της Κροστάνδης,* μία νέα, γνήσια *σοσιαλιστική* ιστορία. «Αυτό που εννοείται σήμερα ως σοσιαλιστική θεωρία», σύμφωνα με τον Brinton, «είναι συχνά ένα ανεστραμμένο είδωλο της αστικής ιστοριογραφίας, ένα φιλτράρισμα του εργατικού κινήματος μέσα από τυπικές αστικές μεθόδους σκέψης». Η κρατική-σοσιαλιστική αγιογραφία, με όλες της τις Λενινιστικές, Τροτσκιστικές, Μαοϊκές και Σταλινικές εκδοχές, αποτελεί απλά ένα ισχνά συγκαλυμμένο, παρωχημένο όραμα για «τους σπουδαίους άνδρες» του παρελθόντος, με τους βασιλιάδες, τις βασίλισσες και τους προέδρους να αντικαθίστανται από επαναστάτες «ιδιοφυείς ηγέτες», λαμπρούς στρατηγούς που οδήγησαν τις μάζες στη νίκη -ή που θα το είχαν κάνει αν δεν είχαν επέμβει οι «αντικειμενικοί παράγοντες», που παραδόξως το κάνουν πάντα.

Η ανθολογία αυτή είναι μία προσπάθεια να συμβάλουμε σε αυτή τη νέα ιστορία. Αποτελεί, ακολουθώντας ξανά τον Brinton, μία ιστορία των ίδιων των μαζών, γραμμένη όσο είναι δυνατόν, από τη δική τους οπτική, όχι από αυτή των αυτοαποκαλούμενων αντιπροσώπων τους. Συγκεντρώσαμε έργα που γράφτηκαν καθ'όλη τη διάρκεια του τελευταίου αιώνα, από το 1922 ως το 2017, και εξυπηρετούν δύο σκοπούς.

Ο πρώτος είναι να αποκαλυφθεί η ***ζωντανή επανάσταση*** κάτω από τους μύθους που οι Μπολσεβίκοι και οι διάδοχοί τους, του κρατικού-σοσιαλισμού, διόγκωσαν ώστε να νομιμοποιήσουν τις, διαφορετικά, αδικαιολόγητες πράξεις τους. Η ζωντανή επανάσταση είναι η προοπτική που ενυπάρχει σε κάθε κινητοποιημένο

πληθυσμό. Είναι αυθύπαρκτη, δεν διακηρύσσεται, δεν αποδίδεται ή νομοθετείται ώστε να υπάρξει. Και είναι μία ισχυρή δύναμη. Το αρχικό στάδιο της Ρωσικής Επανάστασης, από τον Φεβρουάριο ως τον Οκτώβριο, είναι γνωστό για την έλλειψη αιματοχυσίας. Όταν οι μάζες ξεσηκώνονται ως ένα σώμα, δεν υπάρχει δύναμη που να μπορεί να τους αντισταθεί. Δημιουργούν νέες επαναστατικές φόρμες, συμφωνημένες πρακτικές που μπορεί να πάρουν ή όχι θεσμική μορφή. Αυτές οι πρακτικές, που συνένωσαν τη Ρωσία σε σοβιέτ, εργοστασιακές επιτροπές και συνεταιρισμούς, αποτελούν τις εμβρυϊκές δομές μέσα από τις οποίες μία νέα κοινωνία μπορεί να οργανωθεί.

Μία σοσιαλιστική ή αναρχική ιστορία πρέπει επίσης να στοχεύει στην αναζήτηση των σπόρων της αποτυχίας σε κάθε επανάσταση. Αυτοί ανήκουν και στις μάζες. Η κατηγορία για την «παρακμή» της Ρωσικής Επανάστασης μπορεί, και έχει διαχυθεί ευρέως. Παρ'όλα αυτά, δημιουργώντας απλά σκιάχτρα των προδοτών της επανάστασης -με τον Στάλιν να είναι ο πλέον γνωστός, ιδιαίτερα για τους Λενινιστές και τους Τροτσκιστές, που αναζητούν τη δική τους άφεση- παραγνωρίζεται το γεγονός πως οι μάζες μπορούν να έχουν προδοθεί εξαρχής. Πίστεψαν σε όμορφα ψέμματα και ξεσηκωτικές ρητορείες. Απέτυχαν να αντισταθούν σε κρίσιμες στιγμές, ή όταν τελικά το έκαναν δεν έφτασαν μακριά. Παρέδωσαν λίγο-λίγο τη δύναμη που *αυτές* κατέκτησαν και επέτρεψαν στους εχθρούς τους να δημιουργήσουν μία πολύ διαφορετική εξουσία πάνω τους.

Υπάρχει λόγος που ο Λένιν μπορούσε να λέει πως το Οκτωβριανό πραξικόπημα ήταν «ευκολότερο από το σήκωμα ενός φτερού»: ο δρόμος ήταν ήδη ανοιχτός και το κράτος είχε ήδη ηττηθεί. Δεν υπήρχε τίποτα να ανετραπεί. Οι μάζες είχαν ήδη κάνει την επανάσταση και οι Μπολσεβίκοι δεν είχαν παρά να πατήσουν πάνω στα ερείπια και να μπουν στα εγκαταλειμμένα παλάτια των καταπιεστών. Το γεγονός και μόνο πως μπορούσαν να το κάνουν αποτελεί μία προειδοποίηση και ένα μάθημα που οι συγγραφείς αυτής της συλλογής μεταφέρουν με πολλούς τρόπους.

Οι μορφές της γνήσιας επανάστασης και οι τρόποι με τους

οποίους αυτή καταλύθηκε δια της βίας από τον Λένιν και τους συντρόφους του είναι τα κύρια σημεία αυτού του βιβλίου. Αν υπάρχει μια ελαφρώς μεγαλύτερη έμφαση στο δεύτερο είναι γιατί οι αναρχικοί, οι συμβουλιακοί κομμουνιστές και οι αντικρατιστές μαρξιστές στις σελίδες που ακολουθούν α) έχουν μία εγγενή πίστη σε αυτό που η Έμμα Γκόλντμαν αποκαλεί «δημιουργική ιδιοφυΐα των ανθρώπων» και β) διστάζουν να περιγράψουν τις λεπτομέρειες μίας μελλοντικής κοινωνίας, που μένει να γεννηθεί μέσα από συνθήκες και προκλήσεις που δεν μπορούμε να προβλέψουμε. Οι πραγματικές επαναστάσεις δεν στήνονται ποτέ, δεν συμβαίνουν σύμφωνα με κάποιο χρονοδιάγραμμα ενός θεωρητικού και σπανίως χρειάζονται βοήθεια για να δρομολογηθούν. Παρότι το γεγονός αυτό είναι ξεκάθαρο στο σύνολο του βιβλίου, υπάρχει ακόμη ένα κρίσιμο σημείο στο τι συμβαίνει μετά, στις παγίδες και στα εμπόδια, σε όλα όσα μπορούν να πάνε λάθος.

Ο Ρούντολφ Ρόκερ ανιχνεύει τη γενεαλογία των παραγόντων που οδήγησαν στην αποτυχία της Ρωσικής Επανάστασης μέσα από τις συχνά προφητικές συζητήσεις της 1ης Διεθνούς και πίσω στα τέλη του 18ου αιώνα. Ο Μαρξ και ο Ένγκελς, των οποίων τις ιδέες προσάρμοσε ο Λένιν, δανείστηκαν τη θεωρία τους για την επανάσταση από τους Ιακωβίνους και τις εξουσιαστικές μυστικές ομάδες της Γαλλικής Επανάστασης. Ιδιαιτέρως, αναφέρει ο Ρόκερ, βασίστηκαν πάνω σε παραμορφωμένες αστικές εξιστορήσεις αυτών των μορφών. Το μαρξιστικό πλαίσιο περί *δικτατορίας του προλεταριάτου* που προέκυψε αποτελεί «τη δικτατορία ενός συγκεκριμένου κόμματος που αξιώνει για τον εαυτό του το δικαίωμα να μιλά για αυτή την τάξη». Δεν είναι «παιδί του εργατικού κινήματος αλλά μία θλιβερή κληρονομιά της αστικής τάξης… συνδεδεμένη με μία δίψα για πολιτική εξουσία». Ο Ρόκερ αντιπαραβάλλει σε αυτό το πλαίσιο την «οργανική ύπαρξη» και τη «φυσική μορφή οργάνωσης… από τα κάτω προς τα πάνω» που το ίδιο το εργατικό κίνημα διαμορφώνει μέσα από τον αγώνα: συμβούλια και επιτροπές δικτυωμένα σε σταθερές, μη-ιεραρχικές ομοσπονδίες.

Ο Λουίτζι Φάμπρι βλέπει και αυτός αστικές ρίζες στη λενινιστική ιδεολογία, «έναν τρόπο σκέψης, τυπικό για αφεντικά». Γράφοντας αμέσως μετά την Οκτωβριανή Επανάσταση, ο Φάμπρι πέρασε μέσα από τις αμέτρητες παραποιήσεις του αναρχισμού που ακόμα και η πρώιμη Μπολσεβίκικη προπαγάνδα προωθούσε – και που οι κρατικοί σοσιαλιστές ακόμη προωθούν – για να αποκαλύψει τις κύριες ιδέες που «διαχωρίζουν τους αυταρχικούς από τους ελευθεριακούς κομμουνιστές». Το «θανάσιμο λάθος» του Λένιν και της παρέας του ήταν η πίστη τους πως χτίζοντας ένα πανίσχυρο κράτος θα κατάφερναν με κάποιον τρόπο να κάνουν το ίδιο το κράτος να εξαφανιστεί, κάτι που αποτελεί προϋπόθεση του κομμουνισμού σύμφωνα με τους μαρξιστές και τους αναρχικούς.

Για τον Φάμπρι, όπως και για τους περισσότερους συγγραφείς στο βιβλίο αυτό, «το κράτος είναι κάτι περισσότερο από ένα αποτέλεσμα ταξικών διαχωρισμών· αποτελεί, ταυτόχρονα, τον δημιουργό προνομίων, δημιουργεί δηλαδή νέους ταξικούς διαχωρισμούς». Επιπλέον, «δεν θα πεθάνει, αν δεν καταστραφεί εσκεμμένα, όπως και ο καπιταλισμός δεν θα πεθάνει, αν δεν θανατωθεί μέσω της απαλλοτρίωσης». Ή όπως το θέτει ο Iain McKay στην ανάλυσή του για ένα από τα πιο διάσημα βιβλία του Λένιν:

> *«Η Ρωσική Επανάσταση δείχνει πως δεν ήταν μία περίπτωση Κράτους και Επανάστασης αλλά Κράτους ή Επανάστασης».*

Οι λενινιστικές διαστρεβλώσεις εναντίον άλλων επαναστατικών παραδόσεων δεν έχουν αλλάξει ιδιαίτερα τον τελευταίο αιώνα. Ο Φάμπρι και άλλοι συγγραφείς της εποχής της Ρωσικής Επανάστασης, όντας και αυτόπτες μάρτυρες και κοντινοί παρατηρητές, στρέφουν την προσοχή μας σε αυτά που οι μη-Μπολσεβίκοι αγωνιστές πολεμούσαν να επιτύχουν. Μας δίνουν επίσης μία πιο ξεκάθαρη εικόνα των πιθανών μορφών της ανθρώπινης απελευθέρωσης που απέκλεισαν με μεθοδικότητα οι Μπολσεβίκοι. Αρκετά δοκίμια στις επόμενες σελίδες μας δίνουν λεπτομερείς καταγραφές των μεθόδων που το νεοφυές κράτος

χρησιμοποίησε για να το επιτύχει.

Ο Maurice Brinton και η Ida Mett εστιάζουν στη σφαγή της Κροστάνδης, ένα από τα καθαρότερα παραδείγματα του πώς απλοί άνθρωποι, εργάτες και ναύτες στην προκειμένη περίπτωση, θέλησαν να προχωρήσουν την επανάσταση πέρα από τις ξεπερασμένες αστικές πολιτικές και οικονομικές φόρμες που επέβαλε ο Λένιν, αντικρίζοντας έτσι τα όπλα και τις ξιφολόγχες του Κόκκινου Στρατού του Τρότσκι. Ο Barry Pateman περιγράφει τους πολλούς αφοσιωμένους επαναστάτες που κατέληξαν στις «κομμουνιστικές» φυλακές, όπως και τα δίκτυα αλληλεγγύης που προσπάθησαν να τους ελευθερώσουν. Ο Iain McKay χαρτογραφεί το αναπτυσσόμενο (παρά μαραζωμένο) Σοβιετικό Κράτος καθώς απορροφούσε τον έναν μετά τον άλλο τους δημοκρατικούς και ομοσπονδιακούς θεσμούς, που είχαν δημιουργήσει οι μάζες στη Ρωσία και που αποτελούσαν απειλή στην αναπτυσσόμενη δικτατορία. Ο Otto Rühle περιγράφει τις καταστροφικές συνέπειες του Λενινισμού όταν αυτός εξήχθη στην Ευρώπη. Η επιρροή του Λένιν, λέει ο Rühle, δεν ήταν απλά ένα εμπόδιο στους επαναστατικούς αγώνες των Ευρωπαίων εργατών, αλλά προσέφερε και το μοντέλο για τον φασισμό της Ιταλίας και της Γερμανίας. «Όλα τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά του φασισμού υπήρχαν στο δόγμα του, στη στρατηγική του, στον κοινωνικό του ‘σχεδιασμό’ και στην τέχνη του να αντιμετωπίζει τους ανθρώπους… Αυθεντία, εξουσία, δύναμη εξασκούμενη από τη μια πλευρά, και οργάνωση, πειθαρχία, υποταγή από την άλλη -αυτή ήταν η λογική του».

Τελικά όμως, οι διαφορές μεταξύ της Μπολσεβίκικης δικτατορίας και των πολλών αριστερών επικριτών της καταλήγει σε διαφορετικές ιδέες για το γιατί και το πώς γίνονται οι επαναστάσεις. Για τους Ρώσους αναρχικούς, φυσικά, ο απόλυτος διαχωρισμός που έκανε ο Λένιν των θεωρητικών, κομμουνιστικών απώτερων σκοπών από τα άμεσα, καταπιεστικά μέσα ήταν από μόνος του μία εγγύηση επαναστατικής αποτυχίας. Η ίδια η λέξη κομμουνισμός -σχετική με την κοινότητα, τα κοινά και το κοινοτικό- υπονοεί ένα εμφανές και πρακτικό σύνολο πολιτικών

κατευθυντήριων γραμμών, μία μαχητική ηθική. Όμως ο Νέστορ Μαχνό, που οργάνωσε δυνάμεις για να αντισταθούν και στον Κόκκινο και στον Λευκό στρατό στην Ουκρανία, σημειώνει πως οι επίσημοι στο 14ο Συνέδριο του Κομμουνιστικού Κόμματος, που έγινε οχτώ χρόνια μετά από την άνοδο στην εξουσία των Μπολσεβίκων, συμφώνησαν πως η λέξη «ισότητα» έπρεπε να αποφεύγεται σε όλα εκτός από αόριστες συζητήσεις περί μακρινών κοινωνικών σχέσεων· δεν είχε καμιά θέση στο Κομμουνιστικό παρόν.

Η Έμμα Γκόλντμαν και ο Αλεξάντερ Μπέρκμαν μετανάστευσαν στη Ρωσία το 1919. Παρότι ο άμεσος λόγος πίσω από το ταξίδι τους ήταν η απέλαση, επέστρεψαν στην πατρίδα τους με μεγάλες προσδοκίες και με θέληση να συμμετάσχουν στην οικοδόμηση μίας νέας κοινωνίας. Μέσα σε δύο χρόνια, οι ελπίδες τους διαψεύστηκαν. Έφυγαν τον Δεκέμβριο του 1921, γράφοντας και οι δύο τους λίγο αργότερα, καταδικαστικά βιβλία για τις εμπειρίες τους (*Η Ρωσική Τραγωδία* του Μπέρκμαν και *Η Απογοήτευσή μου στη Ρωσία* της Γκόλντμαν). Αυτές οι εμπειρίες, που εκτείνονταν από την επιθυμία του να δουν επαναστατικές ενέργειες να γίνονται σε μαζική κλίμακα, μέχρι τον τρόμο να τις βλέπουν να καταστρέφονται, δίνουν μια κοφτερή οπτική στα αποσπάσματα που συμπεριλάβαμε εδώ, μία απόλυτη αντίθεση μεταξύ δύο ανταγωνιστικών οραμάτων κοινωνικού μετασχηματισμού.

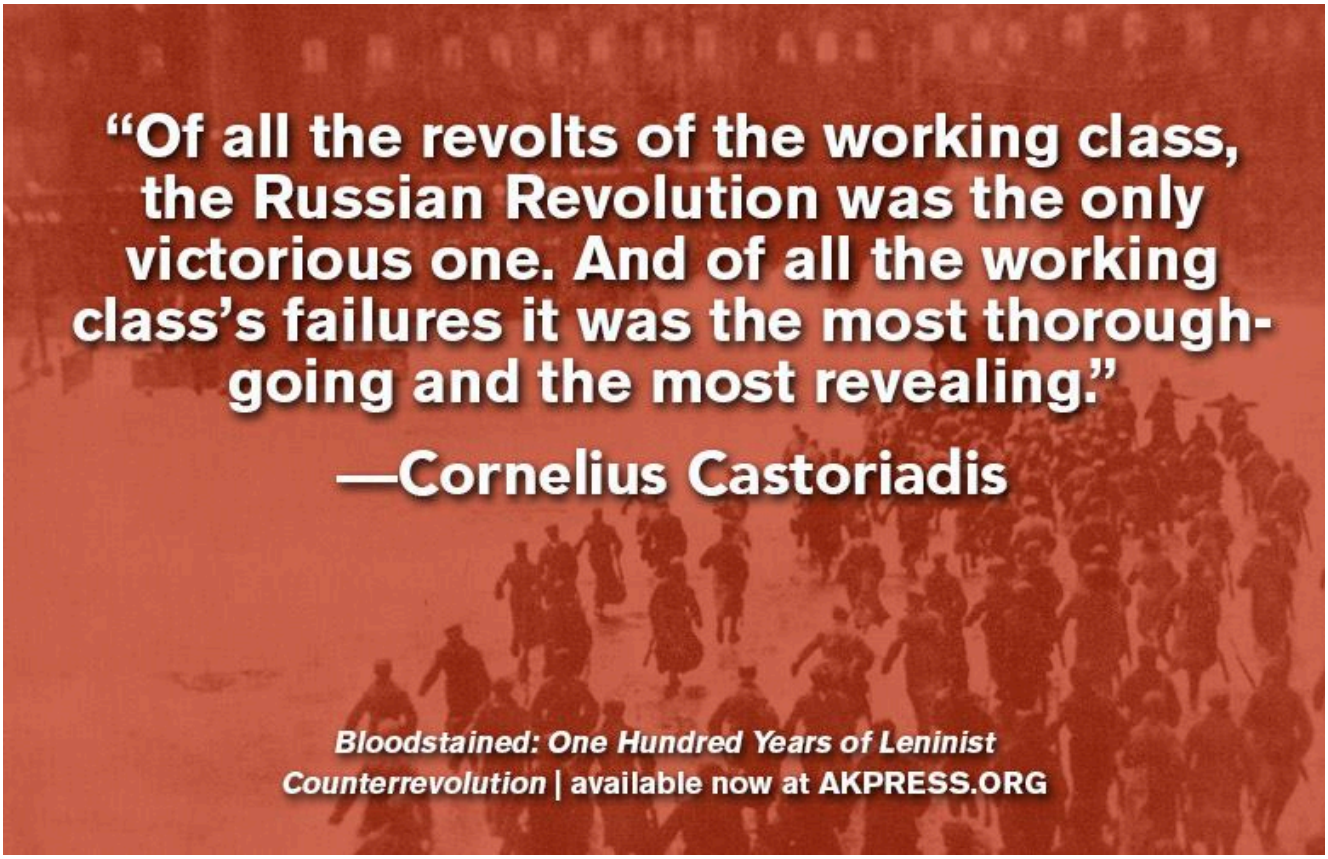

«Η Μπολσεβίκικη ιδέα», γράφει ο Μπέρκμαν, ήταν «πως η Κοινωνική Επανάσταση πρέπει να διευθύνεται από ένα ειδικό προσωπικό, που απολαμβάνει δικτατορικές εξουσίες». Αυτό δεν υπονοούσε μόνο μία βαθιά δυσπιστία προς τις μάζες αλλά και μια προθυμία του να ασκηθεί βία εναντίον τους, μία παρατήρηση που δεν προκαλεί καμιά έκπληξη σε εμάς σήμερα, αλλά μία σοκαριστική διαπίστωση για πολλούς την εποχή της Ρωσικής Επανάστασης. Ο Μπέρκμαν προχωράει παραθέτοντας τον Μπολσεβίκο θεωρητικό Νικολάι Μπουχάριν: «Προλεταριακός εξαναγκασμός σε όλες του τις μορφές… ξεκινώντας από συνοπτικές εκτελέσεις και καταλήγοντας σε καταναγκαστική εργασία, είναι μια μέθοδος αναδιαμόρφωσης του ανθρώπινου υλικού της καπιταλιστικής εποχής προς την κομμουνιστική ανθρωπότητα».

Ο καταναγκασμός ήταν αναγκαίος αφού οι Μπολσεβίκοι ισχυριζόταν πως ήδη γνώριζαν τον δρόμο που έπρεπε να πάρει η επανάσταση, ακόμη και αν οι εργάτες και οι αγρότες κινούνταν σε διαφορετική κατεύθυνση. Ο Λένιν χρησιμοποίησε ένα μαρξιστικό βιβλίο κανόνων. Η προφανής του ευελιξία και οι συχνά αντικρουόμενες θέσεις του δεν είχαν να κάνουν με την ευρύτητα

του πνεύματός του αλλά με την εμμονική του προσήλωση, που του επέτρεπε να πει ό,τι ήταν απαραίτητο για να πετύχει τον στόχο του. Ήταν, όπως το έθεσε η Έμμα Γκόλντμαν, «ένας επιδέξιος ακροβάτης… ικανός στο να ισορροπεί ακόμα και στα στενότερα όρια». Αφού τον συνάντησε, ήταν πεπεισμένη πως «ο Λένιν είχε πολύ μικρή εκτίμηση στην Επανάσταση και… ο Κομμουνισμός ήταν πολύ μακρινό πράγμα για αυτόν». Αντίθετα, το «συγκεντρωτικό πολιτικό Κράτος ήταν ο θεός του Λένιν, μπροστά στον οποίο όλα τα άλλα έπρεπε να θυσιαστούν».

Για την Γκόλντμαν, η επανάσταση εξαρτιόταν περισσότερο από την «κοινωνική συνείδηση» και την «μαζική ψυχολογία» των Ρώσων εργατών και χωρικών παρά από τις δήθεν αντικειμενικές συνθήκες, τουλάχιστον εκείνες που ήταν γραμμένες στο μαρξιστικό βιβλίο κανόνων. Στην αρχή, ο Λένιν δεν είχε άλλη επιλογή από το να ανεχθεί τις λαϊκές εκείνες δυνάμεις που «μετέφεραν την Επανάσταση σε όλο και ευρύτερα κανάλια» τα οποία δεν βρίσκονταν υπό τον έλεγχο των Μπολσεβίκων. «Όμως μόλις το Κομμουνιστικό Κόμμα ένοιωσε πως ήταν αρκετά ισχυρό στα κυβερνητικά ηνία, άρχισε να περιορίζει το εύρος της λαϊκής δραστηριότητας». Ήταν αυτή η επιθυμία του να κρατηθεί όλη η εξουσία στα χέρια του Κόμματος, στην υποτιθέμενη εμπροσθοφυλακή του προλεταριάτου, που εξηγεί σύμφωνα με την Γκόλντμαν, «όλες τους τις επόμενες πολιτικές, τις αλλαγές των πολιτικών, τους συμβιβασμούς και τις οπισθοχωρήσεις τους, τις μεθόδους καταστολής και διώξεων, την τρομοκρατία και την εξόντωση όλων των υπόλοιπων πολιτικών απόψεων».

***

Όπως έχουμε αναφέρει, μία συνηθισμένη δικαιολογία για τον εκφυλισμό της Ρωσικής Επανάστασης σε ένα από τα πιο καταπιεστικά καθεστώτα της σύγχρονης ιστορίας είναι πως ο Εμφύλιος Πόλεμος απαιτούσε αυστηρή πολιτική πειθαρχία και βαριά οικονομικά μέτρα. Ο «πολεμικός κομμουνισμός» ήταν θεωρητικά η μοναδική ελπίδα της επανάστασης. Θα συγχωρήσουμε τους αναγνώστες μας αν αυτό τους θυμίσει τους ισχυρισμούς των αμερικανικών ενόπλων δυνάμεων πως ήταν απαραίτητο να

καταστρέψουν ένα βιετναμέζικο χωριό, ώστε να το σώσουν. Όπως όμως σημειώνει ο Iain McKay, τα πιο χαρακτηριστικά στοιχεία του πολεμικού κομμουνισμού -διεύθυνση εργοστασίων από ένα άτομο, κεντρικές οικονομικές δομές δανεισμένες από τον καπιταλισμό, καταστροφή των σοβιέτ- «όλα αυτά συνέβησαν πριν την εκδήλωση του Εμφύλιου Πόλεμου στα τέλη του Μάη του 1918».

Το ίδιο ισχύει και για τον Κόκκινο Τρόμο, την περίοδο της πολιτικής καταστολής και των μαζικών δολοφονιών που εξαπέλυσαν οι Μπολσεβίκοι για να εξουδετερώσουν φαινομενικά τους εχθρούς της επανάστασης. Ο «τρόμος», εδώ δεν είναι ένας χαρακτηρισμός που χρησιμοποίησαν οι αποτροπιασμένοι ιστορικοί μετά το γεγονός· ο Λένιν και ο Τρότσκι αγκάλιασαν αυτόν τον όρο για να περιγράψουν τις απάνθρωπες πολιτικές τους εκείνη την περίοδο. Ο Λένιν πέθανε αρκετά νωρίς ώστε να μη χρειαστεί να απαντήσει για αυτές. Ο Τρότσκι από την άλλη, πέρασε μεγάλο μέρος της ζωής του υπεκφεύγοντας των ευθυνών του για το πώς κατάντησε η επανάσταση. Μόνος του σχεδόν δημιούργησε ένα ολόκληρο νέο είδος πολιτικών δικαιολογιών, εδραιώνοντας την πρακτική του να κατηγορείται ο Στάλιν λίγο-πολύ για όλα. Για οτιδήποτε άλλο που δεν μπορούσε να «φορτώσει» στον Στάλιν, σύμφωνα με τον Paul Mattick, κατηγορούσε την **ιστορική αναγκαιότητα**, παρουσιάζοντας τον πρώιμο Μπολσεκιβισμό ως ένα είδος «απρόθυμου τέρατος, που βασάνιζε και σκότωνε από αυτοάμυνα».

Το πρόβλημα, λέει ο Mattick, είναι πως δεν υπήρχε σχεδόν τίποτα στον Σταλινισμό που να μην υπάρχει στον Λενινισμό και στον Τροτσκισμό. Ενώ μπορεί να υπάρχουν διαφορές στον συνολικό αριθμό θυμάτων που μπορεί να διεκδικήσει ο καθένας τους, αυτό είχε να κάνει λιγότερο με τις «δημοκρατικές κλίσεις» του Λένιν όσο με τη σχετική του αδυναμία, την «αδυναμία του να εξοντώσει όλες τις μη Μπολσεβίκικες οργανώσεις με μιας». Και ήταν όλοι οι μη-Μπολσεβίκοι που βρέθηκαν στο στόχαστρο, όχι μόνο αποκλειστικά οι Λευκοί αντιδραστικοί, μη εξαιρουμένου και αυτών που πρόσφατα πολέμησαν δίπλα στους Μπολσεβίκους, ανεξάρτητα από τις πολιτικές τους πεποιθήσεις.

«Όπως και ο Στάλιν, ο Λένιν κατέτασσε τα θύματά του κάτω από

τον όρο ‘αντεπαναστάτης’». Το κύριο όργανο που ήταν επιφορτισμένο με την εκτέλεση των κατασταλτικών εντολών του Λένιν, η Τσέκα (Πανρωσική Έκτακτη Επιτροπή για την Καταπολέμηση της Αντεπαναστάσεως και του Σαμποτάζ), δημιουργήθηκε εβδομάδες μόλις μετά την άνοδο των Μπολσεβίκων στην εξουσία. «Τα απολυταρχικά χαρακτηριστικά του Μπολσεβικισμού του Λένιν συσσωρεύονταν με τον ίδιο ρυθμό με τον οποίο ο έλεγχος και η αστυνόμευση μεγάλωνε». Πρακτικά, το μεγαλύτερο μέρος του Ρωσικού πληθυσμού – από αναρχικούς και κοινωνικούς επαναστάτες εώς εργάτες σε απεργία, ναύτες που ζητούσαν την δημοκρατική επιλογή των αξιωματικών τους και εώς ολόκληρη την αγροτική τάξη – θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν αντεπαναστάτες. Παρ’όλα αυτά, όπως παρατηρεί ο Mattick:

> *«Αν κάποιος θέλει να χρησιμοποιήσει τον όρο, η «αντεπανάσταση» στην Ρωσία του 1917 ήταν πιθανώς εγγενής της ίδιας της Επανάστασης, μέσω της ευκαιρίας που προσέφερε στους Μπολσεβίκους να επαναφέρουν μια κεντρικά κατευθυνόμενη κοινωνική τάξη για τη διαιώνιση του καπιταλιστικού διαχωρισμού των εργατών από τα μέσα παραγωγής και την επακόλουθη αποκατάσταση της Ρωσίας, ως ανταγωνιστικής ιμπεριαλιστικής δύναμης».*

Στην εκατονταετηρίδα της Ρωσικής Επανάστασης, αν υπάρχει κάτι που ελπίζουμε να πάρετε από αυτό το βιβλίο, είναι το γεγονός πως όλοι αυτοί οι δημοσιευμένοι πανηγυρικοί λόγοι για τον Λένιν και τον Τρότσκι, όλα τα κόμματα που αντιγράφουν τυράννους, όλα τα εγκώμια προς τους «ιδιοφυείς ηγέτες» στην εμπροσθοφυλακή των Ρωσικών μαζών – όλες αυτές οι τιμές δοξάζουν τους πραγματικούς αντεπαναστάτες της ιστορίας, τους *καταστροφείς* των επαναστάσεων, τους ανθρώπους με καρδιές δεσμοφυλάκων και δημίων.

«Η ιστορία, όμως, του πώς η Ρωσική εργατική τάξη διαλύθηκε δεν είναι θέμα για εσωτερική συζήτηση μεταξύ πολιτικών κλικών», γράφει ο Brinton. «Η κατανόηση του τι συνέβη είναι απαραίτητη για κάθε σοβαρό σοσιαλιστή. Δεν είναι απλή δουλειά αρχείου».

Αν ήταν, για να παραφράσουμε τον Μαρξ, αυτοί οι νεκροί τύραννοι δεν θα βάραιναν ακόμη σαν εφιάλτες τον νου των ζωντανών. Για κάποιον ανεξήγητο λόγο, Μαρξιστικά-Λενινιστικά και Τροτσκιστικά κόμματα υπάρχουν ακόμη. Ακόμη και αν δεν είναι μέλη τέτοιων κομμάτων, πολλοί ριζοσπάστες έχουν ενηλικιωθεί πολιτικά σε ένα μαρξιστικό περιβάλλον, που πάσχει από μία διχασμένη προσωπικότητα που κανένας διάλογος δεν θα καταφέρει να θεραπεύσει.

Από τον σχηματισμό της Κομιντέρν και μετά, χιλιάδες έχουν εγκαταλείψει τα τοπικά Κομμουνιστικά Κόμματα κατά κύματα, ανήμποροι να αντέξουν αυτή ή την άλλη νέα προδοσία. Αυτοί που παρέμειναν, σχημάτισαν εξαιρετικά σκληρούς πυρήνες, αλλά ακόμη και αυτοί που έφυγαν έπρεπε με κάποιον τρόπο να δικαιολογήσουν τη σχέση τους με μία αιματοβαμμένη κληρονομιά.

Δυστυχώς, όλα τα μαλακά, μονωτικά επίπεδα «Δυτικού Μαρξισμού» στον κόσμο δεν μπορούν να καλύψουν το Λενινιστικό μπιζέλι κάτω από τα στρώματα. Κανένας αριθμός «επιστροφών» στον Μαρξ – ή ακόμη καλύτερα, στον πρώιμο Μαρξ – δεν μπορεί να δραπετεύσει από τον έμφυτο τρόμο που υπάρχει στον πυρήνα κάθε ενός ξεχωριστά υπαρκτού σοσιαλιστικού καθεστώτος. Κάθε φορά που ο μαρξισμός φιλτράρεται μέσα από κρατικο-κεντρικά μοντέλα κοινωνικής αλλαγής, τα αποτελέσματα κυμαίνονται από κακά ως αποτρόπαια. Αυτό είναι το κρυμμένο ελάττωμα μέσα σε όλα τα κόμματα, εμπροσθοφυλακές, επιτελεία, κλίκες και γραφειοκράτες: δεν οδηγούν στον κομμουνισμό αλλά σε μια νέα τάξη καταπιεστών.

Ένας αιώνας είναι αρκετός. Είναι ώρα για ξεκαθάρισμα. Πρέπει να απομακρύνουμε τον Λενινισμό από τις επαναστατικές μας φόρμουλες και να κρίνουμε όλα τα μαρξιστικά στοιχεία που υπήρξαν στην μπολσεβίκικη καταστροφή. Πρέπει να μάθουμε από την ιστορία που περιλαμβάνεται στις παρακάτω σελίδες και τότε να δημιουργήσουμε τη δική μας.

https://www.revolutionbythebook.akpress.org/introduction-to-bloodstained-one-hundred-years-of-leninist-counterrevolution/

Οι Δρόμοι του Νέστορ Μαχνό | 2 Τόμοι

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΟΥ ΝΕΣΤΟΡ ΜΑΧΝΟ (2 Τόμοι)

Συγγραφέας: ΜΠΙΕΛΑΣ Β / ΜΠΙΕΛΑΣ Α – BELASH VIKTOR / BELASH ALEXANDER
Εκδόσεις: ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ
Έτος έκδοσης: 2007-2008
Μεταφραστής: ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ ΖΗΣΗΣ

Άμεσα διαθέσιμος ο 2ος τόμος: ΕΚΧ Nosotros (Θεμιστοκλέους 66, Εξάρχεια), Κ*ΒΟΞ (Θεμιστοκλέους και Αραχώβης), Βιβλιοπωλείο ΑΛΦΕΙΟΣ (Χαρ. Τρικούπη 22, Αθήνα)

——>> Ο 1ος, εξαντλημένος πλέον, τόμος διατίθεται ελεύθερα για ονλάιν διάβασμα, κατέβασμα ή εκτύπωση ΕΔΩ.

Η «Βαβυλωνία» παρουσιάζει την έκδοση αυτή η οποία ολοκληρώνεται σε δύο τόμους. Τα γεγονότα που παρατίθενται στο σύγγραμμα είναι στο μεγαλύτερο μέρος τους άγνωστα στο ελληνικό κοινό και αφορούν την ιστορική περίοδο του Ρωσικού Εμφυλίου Πολέμου κατά τα έτη **1917-1921** που διαδραματίστηκαν στην περιοχή δράσης των μαχνοβιτών στη Νότιο Ουκρανία.

Στα 80 χρόνια της Σοβιετικής Εξουσίας, η λέξη «**μαχνοβτσίνα**» έγινε συνώνυμη του ληστοσυμμορίτη, του αντισημίτη και του εγκληματία. (…) Η επιλογή μας να εκδώσουμε στα ελληνικά αυτό το έργο, έγκειται στο γεγονός ότι το πρωτότυπο αποτελεί μια προσπάθεια επιστημονικής ανάλυσης των πεπραγμένων εκείνης της περιόδου. Το σύγγραμμα έχει αναφορές σε μεγάλο όγκο επίσημων εγγράφων και επιστολών, ενώ επίσης συμπληρώνεται με προσωπικές μαρτυρίες ανθρώπων που συμμετείχαν στα γεγονότα.

Στους 2 αυτούς τόμους αποτυπώνονται με εξαιρετική λεπτομέρεια τα γεγονότα της περιόδου, οι διεργασίες των επαναστατημένων αγροτών και εργαζομένων, η ένοπλη αντίσταση του ουκρανικού λαού και της αναρχικής Μαχνοβτσίνας καθώς και το στρατιωτικό σκέλος της υπόθεσης.

«Δεν πρόκειται για μακρινό παρελθόν, είναι η ιστορία μας. Και εάν ο ερευνητής- συγγραφέας εισήγαγε μέσα της ψήγματα αλήθειας, τότε μάλλον φαίνεται ότι δεν πέρασαν άδικα χρόνια σκληρού κόπου για την αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας.»

Το κίνητρο του Α. Μπιελάς σε μεγάλο βαθμό ήταν **να αποκαταστήσει τη μνήμη** του πατέρα του, Β. Μπιελάς, που εκτελέστηκε από την Γκε-Πε-Ου (προάγγελος της διαβόητης Κα-Γκε-Μπε) το 1938, όπως και οι περισσότεροι πρωταγωνιστές των γεγονότων… Δυστυχώς δεν στάθηκε δυνατόν να συναντηθούμε με τον Α. Μπιελάς, καθώς απεβίωσε το 1994, δυο χρόνια μετά την έκδοση του βιβλίου του στην Ουκρανία. Στόχος αυτής της έκδοσης της εφημερίδας «Βαβυλωνία» είναι, ακριβώς, να επαναπροσδιορίσει σημαντικά γεγονότα που αφορούν τους κοινωνικούς αγώνες του παρελθόντος, κρατώντας αποστάσεις από ιδεολογίες και ιδεολογήματα κάθε απόχρωσης, που αποτελούν ανάχωμα για τους κοινωνικούς αγώνες του μέλλοντος.

> *"…Επί τριακόσια χρόνια υπήρχε η δυναστεία των Ρομανόφ, τριακόσια χρόνια τυραννίας, κατά τα οποία το σκυλί είχε μεγαλύτερη αξία από άνθρωπο. Κι όλα αυτά νομιμοποιήθηκαν από τα καθάρματα. Τριακόσια χρόνια κρατούσαμε μέσα μας την οργή, εκατομμύρια αγωνιστών δώσανε τη ζωή τους για ένα φωτεινό μέλλον, το ιερό μίσος, μίσος μέχρι το θάνατο προς τη σκλαβιά και την καταπίεση, επαναστατικό πάθος, απεριόριστη πίστη στις δημιουργικές δυνάμεις των μαζών• αυτή είναι η κινητήρια δύναμη που δεν πρέπει να μας αφήνει σε ησυχία. Η πρόθεσή μας είναι να προετοιμάσουμε τις μάζες για την πλατιά λαϊκή εξέγερση και να κάνουμε την επανάσταση, όχι στη θέση του λαού, αλλά μαζί με το λαό…" (ΑΠΟ ΤΟ ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟ, 1ος ΤΟΜΟΣ)*

“…Όσο τα μεταρρυθμιστικά κινήματα της Ευρώπης και της Αμερικής ρύθμιζαν τις σχέσεις μεταξύ της Ελευθερίας και της Ιδιοκτησίας, το κάρο της ρωσικής ιστορίας περιπλανιόταν στον λαβύρινθο της δουλοπαροικίας στην αχανή αυτοκρατορία. Και όταν τα ψωράλογα Φτώχια και Οργή έβγαλαν το μισοδιαλυμένο κάρο στο λασπωμένο δρόμο της επανάστασης, απειλητικός προάγγελος της αρχέγονης εξέγερσης ήχησε το κάλεσμα: «Γη και Ελευθερία!». Στην απεραντοσύνη αυτού του συνθήματος βρίσκεται η αρχή και το τέλος της Ρωσικής Επανάστασης. Ο Οκτώβρης, έζεψε τα ψωράλογα με το σίδηρο της κομματικής πειθαρχίας, έσυρε το ρωσικό κάρο στις ράγες του πολεμικού κομμουνισμού και του έδωσε μια σπρωξιά. «Εμπρός για το φωτεινό μέλλον!»” (ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΤΟ ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟ ΤΟΥ 2ου ΤΟΜΟΥ)